

1. INLEIDING JAARVERSLAG PVA 2001

Dit jaarverslag bevat de weergave van werkzaamheden die in 2001 zijn uitgevoerd door het NWO PRIORITEIT-Programma Psychische Vermoeidheid in de Arbeidssituatie (PVA).

Het PRIORITEIT-programma PVA omvat multidisciplinair onderzoek naar psychische en somatische oorzaken van psychische vermoeidheid in relatie met arbeid; naar de gevolgen ervan voor het functioneren binnen en buiten de arbeid, en gezondheid en ziekte.

Het PVA-programma is ontstaan vanuit het NWO Gebied Maatschappij- en Gedragwetenschappen (MaGW) dat ook het penvoerderschap voert, en het NWO Gebied Medische Wetenschappen (MW).

De coördinatie van de uitvoering van het PVA-programma berust bij een Dwarsverbandcommissie (DVC), die bestaat uit:

Prof.dr. T.F. Meijman (voorzitter)	Rijksuniversiteit Groningen (Maatschappij- en Gedragwetenschappen)
Prof.dr. R.J. van den Bosch	Rijksuniversiteit Groningen namens het Gebiedsbestuur Medische Wetenschappen
Prof.dr. F.J.H. van Dijk	Universiteit van Amsterdam (Medische Wetenschappen)
Prof.dr. W.B. Schaufeli	Universiteit Utrecht (Maatschappij- en Gedragwetenschappen)
Dr. G.H.M. Swaen	Universiteit Maastricht (Medische Wetenschappen)
Prof.dr. Ch.J. de Wolff	emeritus hoogleraar Universiteit Nijmegen, namens het Gebiedsbestuur Maatschappij- en Gedragwetenschappen

2. OBJECT, DOEL EN AANLEIDING VAN HET PRIORITEIT-programma Psychische Vermoeidheid in de Arbeidssituatie

In het ingediende voorstel voor het PRIORITEIT-programma Psychische Vermoeidheid in de Arbeidssituatie (PVA) van februari 1995 wordt de volgende omschrijving van psychische vermoeidheid gehanteerd:

“Het syndroom dat ontstaat als gevolg van psychische belastingen die zich ontwikkeld hebben in voorafgaande fysieke en psychische activiteit, in het bijzonder arbeidsactiviteit, en dat betrekking heeft op negatieve veranderingen in psychische functies op basis waarvan het moeilijk, of zelfs onmogelijk wordt om doelgericht (taak)gedrag te ontwikkelen of in stand te houden”¹.

Als normaal, reversibel verschijnsel treedt psychische vermoeidheid op in elke vorm van taakgedrag, wanneer dat maar lang genoeg en ononderbroken wordt volgehouden. Deze acute psychische vermoeidheid wordt onderscheiden van vermoeidheid die als psychische klacht vrijwel niet taak-specifiek is en ook nauwelijks reversibel op kortere termijn. Dit laatste wordt aangeduid als langdurige vermoeidheid als psychische klacht. Beide verschijnselen worden gekenmerkt door een symptomatologie die op belangrijke aspecten overeenkomstig lijkt, hoewel niet identiek is. In de gradatie ervan worden echter sterke verschillen gevonden, met dienovereenkomstig gevolgen voor het functioneren en voor gezondheid en ziekte.

Het PVA-programma heeft als doel het entameren en stimuleren van een reeks samenhangende onderzoeken, vanuit medische, gezondheidskundige en psychologische invalshoeken, naar de aard en de samenhang van acute vermoeidheid en langdurige vermoeidheid als psychische klacht: hun ontstaan, signalering en preventie in de arbeid; en naar hun gevolgen voor het functioneren binnen en buiten de arbeid, en voor gezondheid en ziekte. Naast het genereren van specifieke kennis omtrent psychische vermoeidheid in de arbeid beoogt het PRIORITEIT-programma PVA tevens bij te dragen aan de toepassing van deze inzichten en daarmee aan de wetenschappelijke ondersteuning van de arbo-praktijk.

De aanleiding voor het PVA-programma is tweeledig geweest. Ten eerste is arbeids-gerelateerde psychische problematiek, waarvan vermoeidheid een kernsymptoom vormt, een maatschappelijk probleem waarmee hoge sociale en economische kosten verbonden zijn. De Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) vraagt een actieve opstelling van werkgevers en werknemers ten aanzien van preventie van gezondheids- en welzijnsrisico's. Deze wet kent aan Arbo-diensten een belangrijke rol toe, namelijk de professionele ondersteuning en advisering hierbij. De benodigde inzichten en instrumenten hiertoe ontbreken echter grotendeels. Het PVA-programma wil een bijdrage leveren in de wetenschappelijke onderbouwing hiervan en daarmee aan de verwetenschappelijking van de arbo-praktijk.

Ten tweede heeft het wetenschappelijke onderzoek naar psychische vermoeidheid in de arbeid tot op heden vooral monodisciplinair gestalte gekregen, bijvoorbeeld in de arbeidspsychologie, de klinische en gezondheidspsychologie, de epidemiologie en de bedrijfsgezondheidskunde. Dit onderzoek heeft belangwekkende deelresultaten opgeleverd, maar de grenzen van de desbetreffende discipline werden nauwelijks overschreden. De samenhang tussen de onderzoeksinspanningen vanuit verschillende disciplines is dan ook tot nu toe onderontwikkeld gebleven.

Het PVA-programma stelt zich expliciet ten doel multidisciplinair onderzoek te bevorderen.

¹. Zie ook T.F. Meijman & W. Schaufeli (1996), Psychische Vermoeidheid en Arbeid. De Psycholoog, 31 juni 1996, 236-242.

3. INHOUD VAN HET PRIORITEIT-programma PVA

In het PVA-programma wordt onderzoek uitgevoerd op vier (deel)gebieden:

Deelgebied I Acute psychische vermoeidheid in relatie met arbeid

Deelgebiedleider: Prof.dr. T.F. Meijman

Coördinerend postdoc: mevrouw dr. M.M. Lorist (tot 1april 2002)

Deelgebied I gaat over onderzoek naar determinanten en ontwikkelingsmechanismen van acute psychische vermoeidheid in relatie met arbeid en de gevolgen daarvan voor het functioneren en het welbevinden. Binnen het Deelgebied zijn er drie onderzoeklijnen, te weten: onderzoek van handelingsefficiëntie, onderzoek van neuroendocriene modulering van geheugenprocessen en onderzoek van neuroendocriene en (stemming) spill-over effecten van taakbelasting.

Het onderzoek binnen de eerste lijn heeft een funderend karakter. Beoogd wordt het bestaande inzicht te verdiepen in vermoeidheid als verschijnsel in de psychische regulering van taakverrichtingen. Daartoe moeten bestudeerd worden de relaties tussen taakspecifieke cognitieve controleprocessen en daaraan gerelateerde inspannings- en motivatiemechanismen aan de ene kant, en aan de andere kant vermoeidheidsverschijnselen zoals die tot uiting komen in veranderingen van de handelingsefficiëntie. Belangrijke onafhankelijke variabelen zijn: tijd van het etmaal in relatie met de taakduur en met de duur en de aard van overige belastingen, tijdsdruk, pauze regime en als mediërende variabelen motivationele toestand en gezondheidstoestand van de taakuitvoerder en psychosociale context. Binnen deze onderzoekslijn zijn inmiddels vier internationale publicaties verschenen of in druk en twee publicaties zijn aangeboden.

In de tweede lijn gaat het om onderzoek naar de modulering van geheugenprocessen door neuroendocriene activering. De achterliggende gedachte is dat onder invloed van belastingen het sympatisch bijniemerg systeem (adrenaline en noradrenaline) en de hypofyse bijnierschors (ACTH en cortisol) worden gestimuleerd. Uit dieronderzoek zijn er aanwijzingen dat zowel (perifeer afgescheide) adrenaline als cortisol, direct of indirect, invloed kunnen hebben op hersenstructuren die van belang zijn voor het adequaat functioneren van geheugenprocessen, met name van emotioneel geladen materiaal. In deze lijn wordt onderzoek gedaan volgens een experimentele opzet middels farmacologische blokkade of stimulering (double blind placebo gecontroleerd) bij proefpersonen met burnout klachten en depressieve klachten, en bij gematchte controles zonder klachten, met als doel inzicht te krijgen in de neuroendocriene modulatie van geheugenprocessen en mogelijke verschillen daarin tussen patient-groepen en gezonde controles. In de derde lijn gaat het om onderzoek naar de betekenis van herstel van werkbelasting, en meer in het bijzonder om onderzoek naar determinanten van spill-over van inspanningsverschijnselen op de niveaus van cognitief, fysiologisch (met name neuroendocrien) en emotioneel functioneren, vanuit de werksituatie naar herstelsituaties buiten het werk. In vigerende arbeidspsychologische en arbeidsgeneeskundige theorieën, zoals het 'belasting-herstel model' en het 'herziene model belasting-belastbaarheid', wordt verondersteld dat de cumulatie van dergelijke verschijnselen, op grond van onvoldoende kwantitatief of kwalitatief herstel(mogelijkheden), een sleutelrol speelt in de ontwikkeling van acute vermoeidheid naar langdurige vermoeidheid als psychische klacht. Tevens wordt in deze lijn onderzoek gedaan naar de interferentie, positief of negatief, tussen de werksituatie en de thuissituatie.

Deelgebied II Langdurige psychische vermoeidheid in relatie met arbeid

Deelgebied II betreft onderzoek naar het ontstaan en het beloop van langdurige vermoeidheid als psychische klacht in relatie met arbeid en naar de betekenis daarvan voor psychische gezondheidsaandoeningen als overspannenheid en burnout en daaraan gerelateerde uitval uit de arbeid.

Binnen dit deelgebied worden twee gebieden onderscheiden, te weten:

II-a Epidemiologisch onderzoek naar de etiologie en het procesverloop van vermoeidheid als psychische klacht in relatie met arbeid

II-b Onderzoek naar psychologische aspecten van vermoeidheid als klacht in relatie met arbeid

II-a Epidemiologisch onderzoek

Deelgebiedleider: dr. G.H.M. Swaen

Coördinerende postdoc's: dr. L.G.P.M. van Amelsvoort

mevrouw dr. A.J.H.M. Beurskens (tot 1 september 2001)

Het epidemiologisch onderzoek naar vermoeidheid als psychische klacht in relatie tot arbeid kenmerkt zich door een kwantitatief georiënteerde aanpak en is gericht op het verwerven van inzicht en kennis omtrent de omvang, de etiologie en de prognose van psychische vermoeidheid. Tot de epidemiologie behoort ook de kennis over de risicofactoren, het beloop en de factoren die het beloop beïnvloeden. Daarnaast worden ook de gevolgen van vermoeidheid bestudeerd voor het functioneren binnen en buiten het werk. Uiteindelijk dient de kennis te leiden tot aanbevelingen voor primaire en secundaire preventie.

De prospectieve cohortstudie onder 12.000 werknemers van 45 bedrijven is in mei 1998 van start gegaan. Alle zeven promotieprojecten zijn gekoppeld aan de Maastrichtse cohortstudie. Zij gebruiken de verzamelde data voor het beantwoorden van hun onderzoeksvraagstellingen. Daarnaast wordt de populatie van de Maastrichtse cohortstudie door een aantal onderzoeksprojecten gebruikt als samplingframe.

In 2001 zijn de respondenten voor de negende maal aangeschreven. De respons was hoog. Ook is gevraagd om toestemming om de respondenten nog één maal aan te schrijven in 2002. Van de respondenten heeft 90% hier positief op geantwoord. In 2002 zal dus een vervolgmeting worden gepland van de resterende onderzoekspopulatie van circa 7500 deelnemers.

Daarnaast zijn, zoals afgesproken, de deelnemende bedrijven op de hoogte gebracht van de resultaten, in de vorm van bedrijfsrapportages. Voor elk van de deelnemende 45 bedrijven zijn specifieke bedrijfsrapportages gemaakt, waarin het bedrijf werd vergeleken met de bedrijfstak en het gehele cohort. In de bedrijfsrapportages is steeds de driejarige trend weergegeven. De vragen die naar aanleiding van deze rapportages zijn gesteld, zijn alle beantwoord.

Tevens is in maart een bedrijven contactdag georganiseerd met vertegenwoordigers van de deelnemende bedrijven. Tijdens deze contactdag is de voortgang besproken en zijn de eerste algemene resultaten gepresenteerd. De bedrijven contactdag was goed bezocht.

Voor wat de dataverzameling betreft heeft in 2001 de prioriteit gelegen bij de negende meting. Daarnaast is gewerkt aan het verzamelen van verzuimgegevens via de deelnemende bedrijven.

De respondenten hebben hiervoor toestemming verleent. Het aanleveren van verzuimgegevens verliep ook in 2001 moeizaam en vraagt veel aandacht.

Naast de zes lopende AIO projecten zijn de cohortgegevens gebruikt om een aantal gelieerde vraagstellingen te onderzoeken. Enkele hiervan zijn: factoren die de arbeidsmobiliteit beïnvloeden, risicofactoren voor burnout, bepalen van een afkappunt voor burnout, werkgebonden risicofactoren voor hart en vaatziekten, de relatie tussen vermoeidheid en de kans op bedrijfsongevallen.

Voor wat betreft de aio projecten moet helaas geconstateerd worden dat een assistent in opleiding een andere baan heeft gevonden zonder het proefschrift af te maken. Er is een regeling getroffen om toch te komen tot het publiceren van de resultaten die uit dit onderzoek naar voren zullen komen. De andere aio projecten liggen ruwweg op schema.

De projectgroep is in 2001 succesvol geweest in het verwerven van verdere subsidies zodat ook na het aflopen van het PVA programma onderzoek gedaan kan blijven worden op het gebied van Vermoeidheid in de Arbeidssituatie. Zo is er een ZON subsidie veilig gesteld gericht op het onderzoeken van de effectiviteit van een coachingstraject voor werknemers die dreigen langdurig te gaan verzuimen.

II-b Psychologische factoren van vermoeidheid als psychische klacht

Deelgebiedleider: prof.dr. W.B. Schaufeli

Coördinatie: dr. J. de Jonge

Het onderzoek in Deelgebied II-b is gericht op het in kaart brengen van psychologische factoren en processen die een rol spelen bij het ontstaan en beloop van psychische vermoeidheid als klacht. Het gaat om factoren en processen die op verschillende niveaus gesitueerd zijn. De onderzoeksprojecten zijn op dusdanige manier opgezet dat ook de relaties tussen deze niveaus bestudeerd kunnen worden. Van bijzondere betekenis is de vraag in hoeverre een cumulatie van acute vermoeidheid tot chronische vermoeidheidsverschijnselen in de zin van psychische klachten leidt. Er kunnen drie verschillende analyseniveaus worden onderscheiden waarop psychische vermoeidheid bestudeerd kan worden, te weten (1) intra-psychische processen (de persoon), (2) interpersoonlijke processen (de sociaal-psychologische context), en (3) externe gebeurtenissen (de werksituatie).

1. Intra-psychische processen

Het lijkt evident dat individuele verschillen een rol spelen bij het ontstaan en beloop van psychische vermoeidheid. Met uitzondering van neuroticisme, extraversie, Type A gedragsyndroom en 'morningness/eveningness' hebben individuele verschilvariabelen echter relatief weinig aandacht gekregen in onderzoek naar psychische vermoeidheid. Systematisch onderzoek naar de rol van persoonlijkheidsfactoren in relatie met psychische vermoeidheid is daarom nodig.

2. Sociaal-psychologische context

Aangenomen wordt dat interpersoonlijke processen een rol spelen bij het ontstaan en beloop van klachten. Daarbij gaat het enerzijds om sociale vergelijking en anderzijds om sociale beïnvloeding. Dergelijke interpersoonlijke processen spelen in het bijzonder een rol bij psychische klachten in de werksituatie. Immers, op het werk wordt men bij uitstek geconfronteerd met anderen waarmee men zich vergelijkt en wier gedrag van invloed is op het eigen gedrag.

Het recent ontwikkelde identificatie-contrast model biedt de mogelijkheid om een aantal specifieke hypothesen over de rol van sociale vergelijkingsprocessen bij psychische

vermoeidheid te toetsen. Daarbij kan worden voortgebouwd op het onderzoek dat de afgelopen jaren is verricht op het gebied van sociale vergelijking en burnout. Tevens moet in dit kader onderzoek geplaatst worden naar de rol van sociaal-psychologische processen binnen (semi-)autonome werkgroepen en hun relatie met de verdeling van de werklast en werkverantwoordelijkheden over de leden en de ontwikkeling van psychische vermoeidheid in samenhang hiermee. Tenslotte worden recente noties over gebrek aan wederkerigheid (onbillijkheid) in sociale relaties op het werk als uitgangspunt gehanteerd om te onderzoeken in hoeverre werkgerelateerde psychische vermoeidheidsklachten ontstaan via een proces van sociale uitwisseling. Daarbij wordt aangesloten bij lopend veldonderzoek naar burnout in diverse werksettingen.

3. Externe gebeurtenissen

In veel theoretische modellen over werkstress wordt een belangrijke rol toegekend aan controle over externe gebeurtenissen en daaraan gerelateerde begrippen zoals beheersbaarheid, sturing, regelmogelijkheden en autonomie. Oncontroleerbaarheid, dan wel verlies van controle kan tot allerlei negatieve psychische gevolgen leiden, waaronder psychische vermoeidheid. Tot op heden heeft het onderzoek zich vooral geconcentreerd op effecten van afzonderlijke gebeurtenissen, zoals ontslagdreiging, en agressie en geweld. Onbekend is echter in hoeverre een cumulatie van oncontroleerbare, ingrijpende incidenten en omstandigheden in de werksituatie kan leiden tot psychische vermoeidheid.

Op alle drie genoemde analyseniveaus lopen projecten met als onderwerpen:

- 1) het effect van onbillijkheid in werkrelaties op burnout;
- 2) burnout-besmetting;
- 3) burnout en sociale vergelijking;
- 4) de rol van persoonlijkheid en temperament in de relatie tussen werkstress en psychische vermoeidheid;
- 5) psychische vermoeidheid, ingrijpende gebeurtenissen op het werk en controleverlies;
- 6) effecten van autonome teamarbeid op psychische vermoeidheid;
- 7) two models at work: towards an integration of the Demand-Control Model and the Effort-Reward Imbalance Model in human service work, in the prediction of burnout and motivation outcomes.

Deelgebied III Diagnostiek, behandeling en begeleiding gericht op het behoud of herstel van arbeidsvermogen, in relatie met psychische vermoeidheid

Deelgebiedleider: Prof. dr. F.J.H. Van Dijk

Coördinerend postdoc: mevrouw dr. J.A. Haafkens

Het gaat in dit Deelgebied om bedrijfsgezondheidszorgonderzoek en om onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling en evaluatie van signalerings- en interventie-instrumenten, evenals onderzoek naar begeleidingsmethodieken in de arbo-praktijk.

Bij een aantal onderzoeksprojecten in dit deelgebied heeft matching plaatsgevonden vanuit het deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij Chronische Ziekten, dat onderdeel is van het Onderzoeksprogramma van de Nationale Commissie Chronisch Ziekten.

Daarnaast heeft matching plaatsgevonden vanuit Zorg Onderzoek Nederland (ZON) en het Vervangings/Participatiefonds voor het Onderwijs (VfPf). Ook heeft The Netherlands School of Occupational Health (NSOH), de voormalige Corvu, financieel bijgedragen.

In dit Deelgebied ligt de nadruk op de preventie en op klinische aspecten die zich voordoen bij vermoeidheid en daarmee verbonden psychische aandoeningen en ziekteverzuim bij werknemers. Het gaat hierbij om veelal langdurige psychische vermoeidheid en daarmee samenhangende psychische problematiek en aandoeningen zoals burnout, overspannenheid en posttraumatische stress-problemen en stoornissen.

Hierbij zijn in de eerste plaats de werknemers en de bedrijven zelf betrokken. In veel gevallen wordt vervolgens een beroep gedaan op sociaal-medische begeleiding en eventueel op medische/klinisch-psychologische behandeling. Hierbij kunnen Arbo-diensten, huisartsen en instellingen van geestelijke gezondheidszorg zoals Riagg's ingeschakeld zijn. In het onderzoek op dit deelgebied is daarom aandacht besteed aan de ontwikkeling en vooral aan de evaluatie van methoden en richtlijnen op het terrein van diagnostiek, behandeling, begeleiding en reïntegratie. In april 2000 zijn de in 1999 gereed gekomen praktijkrichtlijnen voor diagnostiek/behandeling voor psychische problematiek zoals overspannenheid, burnout en langdurige vermoeidheid voor bedrijfsartsen geautoriseerd door de Nederlandse Vereniging voor Arbeids en Bedrijfsgezondheidszorg. Het PVA-programma heeft hier een essentiële bijdrage aan geleverd. Vanuit het ZON programma Sociaal-Medische Begeleiding is de feitelijke realisatie gefinancierd. Hiermee is – ook internationaal gezien – een belangrijke stap gezet in het kader van de ontwikkeling van evidence-based occupational medicine. In 2002 heeft van der Klink de KPN interventiestudie afgerond in de vorm van een proefschrift getiteld: *The development and evaluation of an intervention for work-related adjustment disorders by occupational physicians*. Dit proefschrift zal in november 2002 verdedigd worden. In 1999 is een onderzoek gestart naar de effectiviteit van sociaal medische begeleiding van onderwijzers die verzuimen vanwege psychische vermoeidheid. Eind 2000 is besloten de aanvankelijke onderzoeksvraagstellingen en het onderzoeksdesign aan te passen. In plaats van een randomized controlled trial wordt nu een prognostisch onderzoek uitgevoerd waarbij de waarde van de interventies centraal staat. Verwacht wordt dat het onderzoek desondanks binnen de geplande tijdsperiode (2003) afgerond kan worden. In september 2002 is Paul Smits gepromoveerd op zijn onderzoek naar de effectiviteit van verschillende vormen van postacademisch onderwijs in de bedrijfskunde op o.a. kennis en performance van bedrijfsartsen. De titel van het proefschrift is: *Effectiveness of postgraduate education in occupational health*. De onderwijsprogramma's betroffen de NVAB richtlijnen met betrekking tot lage rug klachten en psychische klachten. De conclusie van het onderzoek luidde dat zowel probleemgerichte als docent gerichte onderwijsvormen een gunstig resultaat hadden op de kennis van bedrijfsartsen over de richtlijnen en hun praktische vaardigheden.

Deelgebied IV Psychische vermoeidheid, chronische ziekten en arbeid

Deelgebiedleiders: Prof. dr. F.J.H. Van Dijk en prof.dr.T.F. Meijman

Coördinerend postdoc: mevrouw dr. J.A. Haafkens (vanaf mei 2000)

In dit Deelgebied wordt onderzoek geëntameerd dat wordt uitgevoerd in samenwerking met het deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij Chronische Ziekten (AGP). Dit deelprogramma AGP is vanuit de Nationale Commissie Chronisch Ziekten in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) geëntameerd; de uitvoering berust bij het NWO Gebied Medische Wetenschappen.

Een substantieel deel van het PRIORITEIT-programma PVA (15%) wordt op basis van deze matchingsformule uitgevoerd.

Dit samenwerkingsprogramma heeft meerdere doelstellingen.

1. Het entameren en doen uitvoeren van op de praktijk gericht strategisch onderzoek, waarvan bijdragen te verwachten zijn aan het sociaal arbeidsbeleid en de arbo-zorg, gericht op het behoud of herstel van het arbeidsvermogen van mensen met een chronische ziekte.
2. Op basis van de actieve overdracht van resultaten (kennis en toepassing) uit het onderzoek zoals onder 1 bedoeld:
 - a. bevorderen van professionele deskundigheid in arbo- en gezondheidszorg, gericht op de bevordering van de arbeidsmarktpositie en arbeidsperspectieven van mensen met een chronische ziekte; en
 - b. het bevorderen van de praktische deskundigheid en weerbaarheid van de mensen 'om wier arbeidsvermogen het gaat' en hun organisaties.

In 1998 en 1999 is het reeds overeengekomen samenwerkingsprogramma (zie bijlage I van het jaarverslag PVA over 1996) voor een belangrijk deel geconcretiseerd in projecten die reeds waren of zijn gestart en in de selectie van nieuwe projectvoorstellen. Het programma is gebaseerd op het gecombineerde onderzoeksprogramma dat in november 1997 is goedgekeurd door zowel de Dwarsverbandcommissie van het PRIORITEIT-programma PVA als door de coördinatiecommissie deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij Chronisch Ziekten. In deze commissie hebben zitting diverse vakspecialisten, het Werkverband Organisaties van Chronisch Ziekten en de Nationale Commissie Chronisch Ziekten.

Het gecombineerde programma bestaat uit drie soorten projecten.

In de eerste plaats zijn een viertal projecten die reeds waren aangevangen onder de verantwoordelijkheid van de Dwarsverbandcommissie PVA erkend als behorend tot het gecombineerde programma.

Voorts is voor een tweetal projecten die reeds in een vergevorderd stadium van voorbereiding waren onder de hoede van de Dwarsverbandcommissie PVA door beide commissies vastgesteld dat deze passen binnen het gecombineerde programma. Tot slot is na een open oproep tot vooraanmelding en indienen voorstellen aan vijf onderzoeksprojecten het groene licht gegeven om tot uitvoering over te gaan. Eén project is in 1998 gestart. De overige vier onderzoeksprojecten zijn in de loop van 1999 gestart.

De onderzoeksprojecten hebben als onderwerp: chronische insomnie, diabetes mellitus, reumatoïde artritis, en de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen en korte en lange termijn effecten bij patient-gebonden stressmanagement training.

Overige programma-onderdelen

Secundaire analyses

In Nederland zijn in de loop der jaren bij verschillende instellingen zeer grote dataverzamelingen aangelegd waarin aspecten van psychische vermoeidheid zijn opgenomen. Deze gegevens zijn afkomstig uit bedrijfsgezondheidskundig onderzoek en zijn gedurende een reeks van jaren door de toenmalige Bedrijfsgezondheidsdiensten (BGD's), tegenwoordig Arbo-diensten, verzameld.

Ook zijn er gegevensbestanden voorhanden uit enkele grootschalige monitorstudies naar arbeidsomstandigheden en werkstress die in het (recente) verleden zijn uitgevoerd door CBS, TNO Arbeid (voormalig NIA/TNO) en door onderzoeksgroepen van de universiteiten van Utrecht, Leiden en Tilburg.

In opdracht van het NWO PRIORITEIT-programma PVA is een aantal secundaire analyses uitgevoerd op bovengenoemde gegevensbestanden.

Het resultaat van deze analyses geeft inzicht in:

- . de prevalentie van psychische vermoeidheid in de Nederlandse beroepsbevolking
- . de belangrijkste risicogroepen voor psychische vermoeidheid en
- . de belangrijkste determinanten van psychische vermoeidheid

De eerste twee vragen hebben, gezien het maatschappelijk belang van psychische vermoeidheid (en aanverwante werk-gerelateerde ziekten als overspanning / surmenage), vooral beleidsmatige implicaties. De laatste vraag heeft vooral consequenties voor het professioneel handelen van personen die in hun eigen werksituatie te maken hebben met het voorkómen en behandelen van psychische vermoeidheid (zoals personeelsfunctionarissen, arbo-coördinatoren, bedrijfsartsen).

In het kader van het uitvoeren van deze secundaire analyses is door de Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg (SKB) samenwerking aangegaan en (deels) financiële participatie ontwikkeld met TNO Arbeid en met het NIVEL.

Deze samenwerking leidde uiteindelijk tot een onder redactie van mevrouw dr. I.L.D. Houtman, prof.dr. W.B. Schaufeli en dr. T. Taris verschenen boek.

Dit boek, getiteld 'Psychische vermoeidheid en werk: Cijfers, trends en analyses', is in november 2000 verschenen in een bestaande reeks over werk en gezondheid bij uitgeverij Samsom, Alphen aan den Rijn (ISBN 90-14-06858-1).

Het boek bestaat uit vier delen:

- (1) een *inleiding* waarin ingegaan wordt op de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van het probleem,
- (2) een deel waarin de *epidemiologie van vermoeidheid op het werk* wordt besproken op basis van grote, representatieve gegevensbestanden,
- (3) een deel waarin enkele *specifieke studies* op het gebied van 'psychische vermoeidheid' worden besproken, en waarin met name het aspect 'psychische vermoeidheid' nader is uitgewerkt, en
- (4) een afsluitend deel waarin *conclusies* worden getrokken en de resultaten van het voorgaande worden bediscussieerd.

4. MAATSCHAPPELIJKE INBEDDING

Binnen het PVA-programma is inhoudelijk en financieel ruimte voor onderzoeksactiviteiten met een maatschappij gericht karakter. Steun vanuit maatschappelijke instituties is op brede schaal verkregen en heeft in een aantal gevallen geleid tot financiële ondersteuning. Voor een overzicht van de matchingspartners van het PVA-programma, zie pagina 20.

Relatie met het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

Vanuit het Ministerie van VWS is geldelijke steun verkregen voor het (in samenwerking) uitvoeren van het deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij Chronisch Zieken.

Relatie met professionals in de praktijk

Aparte vermelding verdienen de relaties met de curatieve sector waaronder met huisartsen, bedrijfsartsen, Riagg's en universitaire afdelingen Psychiatrie. Op deze wijze wordt een bijdrage geleverd aan door velen gewenste dwarsverbindingen tussen de vaak gescheiden werelden van arbeid en zorg.

Relatie met de vakbonden

Ook zijn samenwerkingsrelaties ontwikkeld met organisaties van werknemers, in het bijzonder de Federatie Nederlandse Vakbeweging, en de daarbij aangesloten bonden: Industriebond FNV, Dienstenbond FNV, inmiddels gefuseerd in Bondgenoten FNV, en Bouw- & Houtbond FNV. Als onderdeel van deze laatste samenwerkingsrelaties is reeds in een geval de mogelijkheid uitgewerkt om in het kader van het PRIORITEIT-programma PVA wetenschappelijk onderzoek uit te voeren dat aansluit bij vraagstellingen die de desbetreffende bond, de toenmalige Dienstenbond FNV, relevant acht.

De beleidsmedewerker, dr. J.M. Warning, van de desbetreffende bond werd in de gelegenheid gesteld gedurende een deel van zijn tijd wetenschappelijk werk te verrichten. Dit heeft inmiddels geresulteerd in een promotie aan de Universiteit Leiden, (februari 2000).

Het proefschrift met de titel "Werkdruk nieuw vakbondsthema" (ISBN 90-6720-219-3) is uitgegeven door uitgeverij Kerckebosch in Zeist.

Relatie met het bedrijfsleven

In samenwerking met de toenmalige Industriebond FNV, tegenwoordig FNV Bondgenoten, is samen met de VGW-Arbo Dienst van Shell Chemie Nederland een onderzoek gedaan naar de longitudinale relatie tussen werkdrukklachten en latere (2 tot 5 jaar) vermoeidheidsklachten. Dit onderzoek bestond uit een secundaire analyse van het periodiek bedrijfgezondheidkundig onderzoek van het desbetreffende bedrijf over de jaren 1990 tot en met 1996. Over de resultaten van dit onderzoek is gerapporteerd in de publicatie 'Psychische vermoeidheid en werk: cijfers, trends en analyses' die in opdracht van het PVA-programma bij Samsom is uitgegeven. Tevens is een publicatie hierover aangeboden aan een internationaal tijdschrift.

Relatie met Arbo-diensten

Met de Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg (SKB) die sterk gelieerd is aan de arbodiensten wordt nauw samengewerkt. Daarnaast zijn veel arbodiensten betrokken bij een groot aantal onderzoeksprojecten, met name in de Deelgebieden III en IV.

Overige relaties

Zorg Onderzoek Nederland (ZON) verleent financiële steun aan een van de onderzoeksprojecten en is ook op andere wijzen verbonden met meerdere onderzoeksprojecten.

Het Landelijk Instituut Sociale Verzekeringen (LISV) draagt financieel bij aan een onderzoeksproject.

Met het College voor Zorgverzekeraars (CVZ) is gewerkt aan de voorbereiding van een programma Chronisch Zieken en Werk, waarbij wordt aangesloten op plannen binnen het PVA-programma.

Lidmaatschap Leden Dwarsverbandcommissie aan relevante commissies

Leden van de Dwarsverbandcommissie PVA hebben zitting genomen in een aantal mede voor het PVA-programma relevante commissies:

Dr. G.M.H. Swaen: in de door ZON opgerichte Klankbordgroep Arbeid en Gezondheid. Deze commissie beoogt de implementatie van programma- en project resultaten op het terrein van arbeid en gezondheid te bevorderen.

Prof.dr. F.J.H. Van Dijk: in de Zon Programmacommissie Samenwerking bij sociaal medische begeleiding Deze commissie beoogt o.a. de arbo-curatieve zorg te bevorderen op het terrein van psychische aandoeningen als oorzaak van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid

Prof.dr. T.F. Meijman en prof.dr. F.J.H. Van Dijk: in de NWO commissie Chronische Zieken en Arbeidsgebonden problematiek. Deze commissie beoogt onderzoek te stimuleren naar de gevolgen van ziekte voor (behoud) van werk.

Prof.dr. W.B. Schaufeli: in de Commissie Donner. Deze commissie beoogt adviezen op te stellen over het terugdringen van werkgerelateerde psychische stoornissen.

Prof.dr. W.B. Schaufeli: in de Commissie Psychische Klachten in de Arbeidssituatie. Deze commissie beoogt richtlijnen op te stellen voor bedrijfsartsen en huisartsen inzake diagnostiek en behandeling.

5. VOORLICHTING EN PR-ACTIVITEITEN

Een uitermate belangrijke taak van het PRIORITEIT-programma PVA is om nadrukkelijk activiteiten te organiseren, zowel 'naar de wetenschap' als 'naar de maatschappij'. Binnen het PVA-programma is daarom inhoudelijk en financieel ruimte beschikbaar gesteld voor het publicitair naar buiten treden door middel van congressen, medewerking verlenen aan radio en tv-programma's etc.

Kennisoverdracht

Eén van de taken van NWO is het verspreiden van kennis die uit onderzoek naar voren komt. Een belangrijke vorm van kennisoverdracht is het afleveren van generaties nieuwe onderzoekers die vervolgens een werkring vinden in de wetenschap en/of in andere sectoren van de maatschappij, bijvoorbeeld TNO Arbeid. Van de onderzoekers die hun PVA onderzoek hebben afgerond hebben enkelen reeds op deze wijze hun weg gevonden. De opgebouwde kennis en expertise wordt op die wijze behouden en kan verder worden uitgebouwd. Er zijn goede verwachtingen dat de onderzoekers die de komende periode hun PVA onderzoek gaan afronden op een vergelijkbare manier hun wetenschappelijke weg zullen vervolgen.

Een andere vorm betreft kennistransfer naar dienstverlening, het bedrijfsleven etc. Bij de opzet van het PVA-programma is gestreefd naar matching, zodat deze kennistransfer is ingebouwd en een vanzelfsprekendheid is geworden. De Maastrichtse Cohort studie bijvoorbeeld publiceert zijn onderzoeksresultaten in een Nieuwsbrief, die naar alle 10.000 deelnemers van de studie worden gestuurd, inclusief de werkgevers.

PVA richt zich daarnaast op het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid op basis van resultaten uit wetenschappelijk onderzoek. Zo is bijvoorbeeld de richtlijn Psychische klachten ontwikkeld door onder andere een 'PVA'-promovendus in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde. Met als doel: de expertise van de bedrijfsarts op een hoger plan te brengen.

PVA Werkconferentie

Andere initiatieven zijn gericht op mede onderzoekers van het PVA-programma, die de resultaten van hun onderzoek presenteren op de jaarlijks te houden PVA Werkconferentie. In november is deze Werkconferentie gehouden in het Congres- en Opleidingscentrum Kontakt der Continenten in Soesterberg.

Nieuwsbrief

Daarnaast publiceert het PVA-programma regelmatig in NWO-nieuwsbrieven om bekendheid te geven aan het uitgevoerde wetenschappelijke onderzoek.

Internationale samenwerking

Ook de internationale samenwerking en kennisoverdracht wordt gestimuleerd. Een onderzoeker heeft een aantal maanden aan de University of Yale het onderzoek voortgezet onder begeleiding van haar aan die universiteit werkzame promotor.

Website

Ook via internet vindt kennisoverdracht plaats. Informatie over het PVA-programma evenals een samenvatting van de inhoud van afgesloten PVA onderzoek is te vinden op de PVA-website: www.pva.magw.nl of op de algemene website van NWO: www.nwo.nl

Communicatie

Communicatie met ‘het brede publiek’ heeft plaatsgevonden in de vorm van informatieverstrekking op aanvraag.

Het ligt in de bedoeling om begin 2004 een afsluitend congres te organiseren voor zowel wetenschappers als wel wetenschappelijk geïnteresseerden over de resultaten van het PVA-programma.

Omgaan met de media en publiciteit

De media weten de onderzoekers en de voorlichter goed te vinden als het gaat om nieuws en het geven van achtergrondinformatie.

Om de onderzoeksresultaten nog beter onder de aandacht van een breder publiek te brengen en de media beter te bedienen, is binnen het programma een mediatraining georganiseerd. Deze training “De onderzoeker en de media” is onder andere georganiseerd voor de onderzoekers van de Maastrichtse Cohort studie. Omdat gebleken is dat een dergelijke training voldoet aan een behoefte, zal de training jaarlijks aan de overige PVA-onderzoekers worden aangeboden.

6. ACTIVITEITEN VAN DE DWARSVERBANDCOMMISSIE PVA IN 2001

De Dwarsverbandcommissie (DVC) is in 2001 vier keer bijeengekomen. Een vergadering kon niet doorgaan vanwege een NS treinstaking. In die samenkomsten heeft de Dwarsverbandcommissie zich gericht op de navolgende activiteiten.

Aansluiting bij Focusgroepen

De Zorgverzekeraars hebben projecten opgezet in de vorm van focusgroepen. Omdat er inhoudelijk een verband is met het PVA-programma is door het PVA-programma (Deelgebied III) Deelgebied samenwerking op losse basis aangegaan met deze Focusgroepen. De postdoc van Deelgebied III is hiervoor ingezet. Voor het PVA-programma kon dit budgettair neutraal worden gedaan door de nog resterende en niet nader ingevulde 0,3 fte van de formatie van de postdoc hiervoor in te zetten.

Vuurwerkcramp Enschede

De onderzoekster bij het PVA-project “Psychische vermoeidheid, Ingrijpende gebeurtenissen op het werk en controle verlies”, heeft van de Dwarsverbandcommissie toestemming gekregen om haar onderzoek op te schorten met vier maanden om vanuit het instituut voor Psychotrauma onderzoek mee te doen aan een onderzoek bij slachtoffers van de vuurwerkcramp in Enschede. Voor de onderzoekster betekent dit dat zij de mogelijkheid krijgt om voor haar proefschrift in het kader van het PVA-programma extra gegevens te verzamelen.

Voortgang PVA-onderzoeksprojecten

In het verslagjaar 2001 heeft de voortgang van de onderzoeksprojecten regelmatig de aandacht van de Dwarsverbandcommissie gehad.

Bij een paar projecten was er de zorg of de (verlengde) projecten een onderzoeker konden vinden om het onderzoek uit te voeren. Het bleek erg lastig te zijn om onderzoekers te vinden.

Bij onderzoeksprojecten die al langere tijd in uitvoering zijn was de zorg of het betreffende onderzoeksproject (voldoende) onderzoeksopbrengst zou hebben. Dit was des te belangrijker als de onderzoeker voortijdig vertrok. Steeds was het streven van de Dwarsverbandcommissie erop gericht om concrete output uit het onderzoek te krijgen in de vorm van publicaties en dergelijke.

Afronding van het PVA-programma.

Het hele verslagjaar is de Dwarsverbandcommissie bezig geweest met de gedachtevorming over de afsluiting van het PVA-programma.

Naast de officiële, bij NWO gebruikelijke, eindevaluatie van het PVA-programma streeft de Dwarsverbandcommissie ernaar om zowel aan de wetenschappelijke wereld als aan de praktijk kenbaar te maken welke resultaten het PVA-programma heeft opgeleverd en op wat deze resultaten (zo nodig na vertaling) kunnen betekenen voor de praktijk.

Naar verwachting zullen de meeste onderzoeksprojecten eind 2003 zijn afgerond. In het voorjaar van 2004 is een afsluitende congres gepland. Voorts wordt gedacht aan een Nederlands boek voor de professionals, bijdragen aan tv –programma’s, publicaties in internationale, wetenschappelijke tijdschriften e.d.

Voortgangsverslagen

Evenals voorgaande jaren is van alle onderzoeksprojecten binnen het PVA-programma een voortgangsverslag ontvangen over de periode september 2000 tot augustus 2001. De Dwarsverbandcommissie heeft aan de hand van de verslagen vastgesteld of de voortgang van het betreffende onderzoeksproject naar wens verloopt. De gevraagde voortgangsverslagen vormden

tevens de basis voor de ten behoeve van de PVA Werkconferentie opgestelde Informatiebundel over de onderzoeksprojecten.

Opstellen (Meerjaren) programmabegroting, en begroting 2001

De Dwarsverbandcommissie heeft de (Meerjaren) programmabegroting 1995- 2003 bijgesteld en de begroting voor 2001 opgesteld.

Na (positief) advies van de Gebieden Maatschappij- en Gedragwetenschappen en Medische Wetenschappen is de bijgestelde (Meerjaren) begroting en de Begroting voor 2001 aangeboden aan en goedgekeurd door het Algemeen Bestuur van NWO.

Opstellen jaarverslag

De Dwarsverbandcommissie heeft het jaarverslag van het PRIORITEIT-programma PVA over 2000 opgesteld. Na (positief) advies van de Gebieden Maatschappij - en Gedragwetenschappen en Medische Wetenschappen is het jaarverslag aangeboden aan het Algemeen Bestuur van NWO.

Organiseren Werkconferentie

Op 1 en 2 november is bij het bij het Congres en – Opleidingscentrum Kontakt der Continenten in Soesterberg de jaarlijkse PVA Werkconferentie gehouden voor alle betrokkenen (onderzoekers, projectleiders, leden Dwarsverbandcommissie) bij het PVA-programma. De nadruk bij de werkconferenties ligt op de voortgangsbewaking. Daarnaast beogen de werkconferenties nadrukkelijk de onderlinge samenhang van de projecten te versterken en een goede afstemming tussen de projecten te bevorderen. Van alle onderzoeksprojecten is de informatie overzichtelijk bijeen gebracht in de bundel Werkconferentie 2001 “Informatie over de PVA Onderzoeksprojecten”. De ingeleverde voortgangsverslagen van de onderzoeksprojecten vormden de basis voor de presentaties en voor de Informatiebundel.

7. VOORTGANGSCOÖRDINATIE

Binnen het PVA-programma zijn per Deelgebied postdoc's aangesteld met als taken:

- 1) het verzorgen van de coördinatie en het geven van inhoudelijke sturing aan de onderzoeksprojecten in het desbetreffende gebied en het begeleiden van de onderzoekers.
- 2) het bewerkstelligen van uitwisselbaarheid van onderzoeksresultaten tussen verschillende projecten door overeenkomst van operationalisaties van relevante begrippen en proefopstellingen, en
- 3) zelf onderzoek te verrichten binnen het deelgebied.

De volgende postdocs / onderzoekers waren in 2001 betrokken bij de coördinatie van de Deelgebieden:

- . bij Deelgebied I: Acute psychische vermoeidheid (cognitieve aspecten van taakvermoeidheid)
mevrouw dr. M.M. Lorist, standplaats Universiteit Groningen
- . bij Deelgebied II-a: Epidemiologisch onderzoek
Dr. L.G.P.M. Van Amelsvoort, standplaats Universiteit Maastricht.
- . bij Deelgebied II-b: Psychologische factoren
Dr. J. de Jonge, standplaats Universiteit Utrecht
- . bij Deelgebied III: Diagnostiek, behandeling en begeleiding gericht op het behoud of herstel van arbeidsvermogen, in relatie met psychische vermoeidheid
mevrouw dr. J. Haafkens, standplaats Universiteit van Amsterdam / AMC
- . bij Deelgebied IV: Chronisch Ziekten en Arbeid
mevrouw Dr. J. Haafkens, standplaats Universiteit van Amsterdam / AMC

Op basis van de matching (die ook geldt voor de postdoc projecten) was voorts als postdocmedewerker ten behoeve van het PVA-programma werkzaam:

- . bij Deelgebied II-a
mevrouw Dr. A.J.H.M. Beurskens, standplaats Universiteit Maastricht (tot 1 september 2001)

8. TOEDELING MIDDELEN OVER DE DEELGEBIEDEN EN ACTIVITEITEN

Bij de goedkeuring door het NWO bestuur van het PRIORITEIT-programma PVA in 1995 is een bedrag van Kf 6.500 voor het programma vrijgemaakt. Dit was 2/3 deel van het aangevraagde bedrag, zodat de Dwarsverbandcommissie zich voor de taak gesteld zag het subsidiebedrag uit andere bronnen aangevuld te krijgen om zo veel mogelijk de plannen, zoals in het oorspronkelijke voorstel omschreven, te kunnen realiseren. Ook zag de Dwarsverbandcommissie zich voor de taak gesteld het subsidiebedrag te verdelen, in richtinggevende zin, over de verschillende deelgebieden binnen het PVA-programma en de overige activiteiten. Het (bijgewerkte) resultaat van deze toedeling staat weergegeven in tabel 1.

In verband met algemene salarismaatregelen en prijscompensaties die hebben plaatsgevonden na de vaststelling van het PVA-programma is het thans feitelijk ter beschikking staande budget voor het realiseren van het PVA-programma Kf 6.954.

De gehanteerde verdeling van de middelen over de Deelgebieden en Activiteiten betekent dat van de totaal door NWO beschikbaar gestelde subsidie (van Kf 6.954):

- Kf 5.704 (82 %) bestemd is voor het doen uitvoeren van onderzoeksprojecten (inclusief kosten wachtgeld).
- Kf 634,5 (9,1 %) bestemd is voor Algemene kosten, waaronder bijdragen in de dissertatiekosten, reisbeurzen, congreskosten en dergelijke.
- Kf 329,5 (4,7 %) bestemd is voor secretariaatskosten waaronder administratieve ondersteuning door NWO, vergaderkosten e.d.
- Er resteert een bedrag van Kf 299,8 (4,3 %) dat nog feitelijk nader moet worden ingevuld door de Dwarsverbandcommissie. Dit bedrag is inclusief het bedrag voor onvoorzien.

Opmerking:

In het bovenstaande staat vermeld welke bedragen aan welke activiteiten feitelijk als verplichting zijn aangegaan door de Dwarsverbandcommissie PVA.

Tabel 1 Toedeling van gelden aan deelgebieden en activiteiten

Bestemming	Bedrag
Projecten	
Deelgebied I Acute psychische vermoeidheid	1.438.192
Deelgebied II -a Epidemiologisch onderzoek	1.188.624
-b Vermoeid als psychische klacht	1.008.676
Deelgebied III Diagnostiek, behandeling en begeleiding	1.098.240
Nog nader in te vullen ten behoeve van onderzoeksprojecten	
Deelgebied IV	
Arbeidsgebonden problematiek bij chronisch zieken	330.000
Overige projecten	
w.o. project Bonden, Secundaire analyses, Fysiologische analyses	393.201
WUK (8%)	247.046
Algemene kosten	
w.o. voorzieningen projecten, congressen, dissertaties, reiskosten	634.526
Secretariaat	
w.o. personeelskosten , reiskosten en vergaderkosten DVC	329.596
Onvoorzien/ nog feitelijk te besteden (naar de stand per 31 december 2001)	299.899
Totaal	6.968.000

Zie voor een specificatie van de posten de (Meerjaren) begroting van het PVA-programma.

9. MATCHING

In de voorbereiding van het PRIORITEIT-programma PVA zijn, na daartoe te zijn aangezocht vanuit de aanvragers van onderzoeksprojecten, verklaringen ontvangen van universitaire en buiten-universitaire organisaties waarin hun bereidheid werd kenbaar gemaakt matchingsgelden voor het programma beschikbaar te stellen. In het algemeen werd gevraagd aan deze instellingen om bij te dragen in de helft van de kosten van een reguliere oio-plaats of postdoc-plaats.

Bij de feitelijke toekenning van een onderzoeksproject is steeds als voorwaarde gesteld dat de toegezegde matching schriftelijk zou worden bevestigd. Concreet is op deze wijze bij alle projecten de 50% matchingseis gerealiseerd.

In totaal is een bedrag van Kf 5780 aan feitelijke, directe matching gerealiseerd. (zie tabel 2)

Naast deze directe matching is ook op andere wijzen financieel bijgedragen (z.g. indirecte matching) aan het PVA-programma. Meestal betreft het dan financiële ondersteuning van onderzoeksprojecten die (inhoudelijk) zijn aangehaakt aan /thuis horen bij het PVA-programma. Zo heeft het Preventiefonds financiële steun verleend aan het onderzoeksproject "Effectiviteit van (reguliere) behandeling op het beloop en herstel van langdurige PVA" van dr. C.P. van Schayck (project 580-02.225).

Het Landelijk Instituut Sociale Verzekeringen (LISV) heeft een bedrag van fl.150.000,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het onderzoeksproject "Determinanten van Arbeidsongeschiktheid en verloop ten gevolge van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie" van dr. C.A.P. Schröer (project 580-02.253).

Het bouwbedrijf Strukton BV heeft fl. 115.000,- en de Bouw & Houtbond FNV heeft fl. 115.000,- bijgedragen aan het onderzoek "Determinanten en effecten van werkdruk in het bouwbedrijf"(project 580-02.100C). Voorts is door de Stichting SIVAG (overlegorgaan sociale partners in de Timmerindustrie en Houthandel) een bedrag van fl. 340.000,- uitgetrokken voor onderzoek naar werkdruk in die sector.

Daarnaast heeft in 1998 de onderzoeksschool Behavioral and Cognitive Neurosciences (BCN) van de Universiteit van Groningen een bedrag van fl. 230.000,- toegekend voor de uitvoering van een aio-onderzoek naar de effecten op geheugen-processen van perifere neuroendocriene activering (project 580-02.100D).

Tenslotte heeft de Faculteit der Psychologische en Pedagogische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen een bedrag van fl 230.000,- beschikbaar gesteld om het onderzoeksproject "Biological and Psychological parameters during and after mental task performance (project 580-02.100A) uit te voeren.

Via matching is 45,3 % van het totaal benodigde geld voor de uitvoering van het PVA-programma verkregen (daarbij is de indirecte matching nog niet meegeteld).

Bij deze berekening zijn ook de algemene en secretariaatskosten meegerekend.

Worden alleen de kosten voor het uitvoeren van onderzoeksprojecten (inclusief de kosten voor wachtgelden) gerekend dan is 49,6 % afkomstig uit het PVA budget en is 50,3 % verkregen via matching.

Deze gerealiseerde matching is geheel conform de afspraken (50%-50%) zoals die in 1995 tijdens de voorbereidingen van het PRIORITEIT-programma zijn gemaakt.

Tabel 2 Overzicht van matchingspartners (stand december 2001)

Instelling	Bedrag (Kf)	Vorm matching
College van Bestuur Universiteit Groningen	300	(1 PD)
Faculteit PPSW Universiteit Groningen	230	(1 AIO)
Rijksuniversiteit Groningen /Onderzoeksschool BCN	130	(verlenging 0,8 PD)
Center of Behavior and Neurosciences CBN	50	(verlenging AIO)
Sectie Experimentele - & Arbeidspsychologie	40	(verlenging 0,2 PD)
College van Bestuur Universiteit Maastricht	665	(2 PD)
	460	(2 AIO)
	36	(verlenging PD)
College van Bestuur Universiteit Utrecht	300	(1 PD)
	300	(1,3 AIO)
Faculteit Psychologie Universiteit van Amsterdam	115	(0.5 AIO)
Faculteit Psychologie Katholieke Universiteit Nijmegen	230	(1 AIO)
	57,5	(verlenging 1 AIO)
Vakgroep A&O/Worc Katholieke Universiteit Brabant	230	(1 AIO)
FNV Bondgenoten	115	
KPN Arbo-dienst	90	Onderzoekstijd medewerker/bedrijfsarts
Vakgroep Fysiologie en Fysiologische Fysica van de Rijksuniversiteit Leiden	71,5	
Westeinde Ziekenhuis	75	
Universiteit van Amsterdam	90	
Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs	125	
CORVU	152	
Jan van Breemen Instituut	170	
Ministerie WVS deelprogramma Arbeids Gebonden Problematiek bij Chronisch Zieken	1000	
Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg	538	
Coronel Instituut Universiteit van Amsterdam	50	
	p.m.	laboratorium voorzieningen
	100	verlenging PD III en IV
Zorgverzekeringen ZAO	100	
Arbo Unie Amsterdam e/o	40	
Totaal	5780	

Bijlage I

Projecten / Publicaties 2001 Deelgebied I

Acute Psychische Vermoeidheid in relatie met arbeid

Publicaties 2001

Meerlo P., Bruin E.A. de, Strijkstra A.M., Daan S. (2001). A social conflict increases EEG slow-wave activity during subsequent sleep. *Physiol. Behav.* 73:331-335.

Strijkstra A.M., Drayer B., Halbesma N., Beersma D.G.M., Daan S. (2001). Association of subjective sleepiness scores and EEG spectra during prolonged wakefulness. In *Sleep-Wake Research in The Netherlands*, Vol. 12., Van Bommel A.L., Beersma D.G.M., Folgering H., Hofman W.F., Ruigt G.S.F. (Eds.), Drukkerij Elinkwijk B.V., Utrecht, The Netherlands, pp. 120-123.

Titel **Errors, error management and fatigue**
Projectnummer 580-02.103
Locatie Universiteit van Amsterdam, Faculteit Psychologie,
Vakgroep Arbeids- en Organisationspsychologie
Projectleider(s) Prof.dr. M. Frese
Tel: 0049 641 99 26 221
Email: michael.frese@psychol.uni-giessen.de
mw. Dr. S. Sonnentag
Tel: 00 49 7531 88 3742 Fax: 00 49 7531 88 3017
Email: sabine.sonnentag@uni-konstanz.de
Projectuitvoerder(s) Dr. D. van der Linden Promotie 15 mei 2002
Tel: 024 3612743 Fax: 024 3615937
Email: d.vanderlinden@psych.kun.nl
Projectduur 01-09-1997 tot 01-09-2001

Titel **Belasting en herstel in werk/thuiscondities: effecten op vermoeidheid en gezondheid**
Projectnummer 580-02.104
Locatie Katholieke Universiteit Nijmegen, Faculteit Sociale wetenschappen
Vakgroep Arbeid en Organisationspsychologie
Projectleider(s) mw. Dr. S.A.E. Geurts
Tel: 024 36 12 536 Fax: 024 36 15 937 Email: geurts@psych.kun.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Dr. E. Demerouti (tot 01-01-2002)
mw. J. Dikkers (stagiair)
Tel: 024 36 12 743 Fax: 02436 5 937 Email: j.dikkers@psych.kun.nl
Mw. dr. U. Kinunnen (vanaf september 2002)
Projectduur 16-11-1997 tot 01-02-2000 1^e deel (drs. E. Wagena)
verlenging tot 31-12-2003 2^e deel

Titel **Spill-over van vermoeidheid na arbeidsbelasting: acute en chronische effecten**
Projectnummer 580-02.105
Locatie Katholieke Universiteit Brabant, Faculteit Sociale Wetenschappen
Vakgroep Arbeids & Organisationspsychologie
Projectleider(s) Prof.dr. A.W.K. Gaillard

Projectuitvoerder(s) Tel: 0346 35 64 05 Fax: 0346 35 39 77 Email: gaillard@tm.tno.nl
mw. Drs. I.J.T. Veldhuizen
Tel: 013 46 62 503 Fax: 013 46 62 370
Email: i.j.t.veldhuizen@uvvt.nl

Projectduur 01-07-1997 tot 01-05-2003

Titel **Vermoeidheid door taakinterrupties**
Projectnummer 580-02.106
Locatie Katholieke Universiteit Brabant, Vakgroep Arbeids- & Organisatie psychologie Faculteit Sociale Wetenschappen

Projectleider(s) Dr. F.R.H. Zijlstra
Tel: 044 14 83 87 69 45 Fax:
Email: f.zijlstra@surrey.ac.uk
Prof.dr. A.W.K. Gaillard
Tel: 0346 35 64 05 Fax: 0346 35 39 77 Email:gaillard@tm.tno.nl

Projectuitvoerder(s) mw. Drs. I.J.T. Veldhuizen (per 01-10-2000)
Tel: 013 46 62 503 Fax: 013 46 62 370
Email: i.j.t.veldhuizen@uvvt.nl

Projectduur 01-06-1997 tot 01-05-2003

Titel **Acute psychische vermoeidheid: cognitieve controle mechanismen**
Projectnummer 580-02.109
Locatie Rijksuniversiteit Groningen,
Faculteit PPSW, Vakgroep Experimentele- en Arbeidspsychologie

Projectleider(s) mw. Dr. M.M. Lorist, Tel : 050 36 36 376 Fax : 050 36 36 304
Email: m.m.lorist@ppsw.rug.nl
Dr. A. A. Wijers, Prof. dr. T. F. Meijman, Prof dr. R. De Jong

Projectuitvoerder(s) Drs. M.A.S Boksem
Tel: 050 363 63 83 Fax: 050 363 63 04
Email: m.a.s.boksem@ppsw.rug.nl

Projectduur 01-04-2001 tot 31-03-2005

Overige publicaties 2001 thuishorend binnen Deelgebied I-a

Hanson, E.K.S., Godaert, G.L.R., Maas, C.J.M., Meijman, T.F. (2001). Vagal cardiac control throughout the day: The relative importance of effort-rward imbalance and within-day measurements of mood, demand and satisfaction. *Biological Psychology* 56(1) 23-44

Hulst, M. van der, Meijman, T., Rothengatter, T. (2001). Maintaining task set under fatigue: a study of time-on-task effects in simulated driving
Transportation research Part F 4 103-118

Meijman, T.F. (2001). Psychische vermoeidheid in taakgedrag
J. Winnubst, F. Schuur & J. Dam (red), *Praktijkboek gezond werken*. Maarssen: Elsevier p. 1-22

Bijlage I **Onderzoeksprojecten / Publicaties 2001 van Deelgebied I-b**
(vervolg) Neuroendocriene en Immunologische aspecten van vermoeidheid

Titel **De invloed van werkgerelateerde factoren op herstel van neuro-endocriene reactiviteit na afloop van natuurlijke werksituaties**
Projectnummer 580-02.107
Locatie Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Gezondheidkunde, Coronel Instituut Academisch Medisch Centrum (AMC)
Projectleider(s) Dr. A.J. van der Beek
Tel: 020 56 64 755 Fax: 020 69 77 161
Email: a.vanderbeek@amc.uva.nl
mw. Prof.dr. M.H.W. Frings-Dresen
Tel: 020 56 65 385 Fax: 020 69 77 161 Email: m.frings@amc.uva.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Dr. J.K. Sluiter Promotie: 3 november 1999
Tel: 020 56 62 735 Fax: 020 69 77 161 Email: j.sluiter@amc.uva.nl
Projectduur 01-07-1997 tot 01-07-1999

Titel **Cardiovascular, neuroendocrine and affective responses to workstress during task variations in natural settings**
Projectnummer 580-02.100A ***
Locatie Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit PPSW
Vakgroep Experimentele- en Arbeidspsychologie
Projectleider(s) vacature (tot 1-9-99 mw. Dr. G. van der Pompe)
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. J. Brouwer tot 01-09-2000
Projectduur Project is stopgezet vanwege vertrek onderzoeker

Titel **Biological and Psychological parameters during and after mental task performance**
Projectnummer 580-02.100D ***
Locatie Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit PPSW
Vakgroep Experimentele- en Arbeidspsychologie
Projectleider(s) Prof.dr. T.F. Meijman, Prof.dr. J. Korf, Prof.dr. J.A. den Boer
mw. Dr. G. van der Pompe (tot 01-09 2000)
Tel: 050 36 36 472 Fax: 050 36 36 304
Email: t.f.meijman@ppsw.rug.nl
Projectuitvoerder(s) Drs. M. Tops
Tel: 050 36 36 473 Fax: 050 36 36 304 Email: m.tops@ppsw.rug.nl
Projectduur 01-06-1998 tot 01-06 2003

Titel **Immunologische effecten van psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.254
Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde
 Capaciteitsgroep Epidemiologie
Projectleider(s) Dr. G.M.H. Swaen
 Tel: 043 38 82 386 Fax: 043 38 84 128
 Email: g.swaen@epid.unimaas.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. D.C.L. Mohren
 Tel: 043 38 82 385 Fax: 043 38 84 128 Email:
 dcl.mohren@epid.unimaas.nl
Projectduur 01-05-1998 tot 01-05-2002
Publicaties Zie onder Deelgebied II-a Epidemiologisch onderzoek

Titel **De psychofysiologie van Burnout**
Projectnummer 580-02.108
Locatie Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen
 Capaciteitsgroep Gezondheidspsychologie
Projectleider(s) Prof.dr. L.J.P. Van Doornen
 Tel: 030 25 34 690 Fax: 030 25 34 718
 Email: l.vandoornen@fss.uu.nl
 mw. Prof. dr. C.J. Heijnen email: C.Heijnen@wkz.azu.nl
Projectuitvoerder(s) mw.Drs. P.C.M. Mommersteeg
 Tel: 030 25 32 686 Fax: Email: p.mommersteeg@fss.uu.nl
Projectduur 15-02-1998 tot 01-11-1999 (Drs. R.J.E.M. Raymann tot 01-11-1999)
 15-01-2001 tot 15-01-2005 verlenging

Overige publicaties 2001 thuishorend binnen Deelgebied I-b

Sluiter, J.K., Frings-Dresen, M.H.W., Beek, A.J. van der, Meijman, T.F. (2001). The relation between wrk-induced neuroendocrie reactivity and recovery, subjective need for recovery, and health status Journal of Psychosomatic Research 50-1 29-37

Bijlage II

Projecten / Publicaties 2001 Deelgebied II

Langdurige psychische vermoeidheid in relatie met arbeid

Bijlage II Onderzoeksprojecten / Publicaties 2001 van Deelgebied II-a
Epidemiologisch onderzoek

Titel **De invloed van werktijdregelingen op langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**

Projectnummer 580-02.201 -1

Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde
Capaciteitsgroep Epidemiologie

Projectleider(s) Dr. Ing. IJ. Kant
Tel: 043 38 82 378 Fax: 043 38 84 128
Email: ij.kant@epid.unimaas.nl

Projectuitvoerder(s) mw. Drs. N.W.H. Jansen
Tel: 043 38 82 391 Fax: 043 38 84 128
Email: nicole.jansen@epid.unimaas.nl

Projectduur 01-04-1997 (postdoc) / 01-01-1999 (aio) tot 01-01-2003

Publicaties 2001

Jansen, N.W.H., Kant, IJ. (2001). Working hours as a risk factor for need for recovery: results of the Maastricht Cohort study after 1 year follow-up
International Journal of Occupational and Environmental Health 7, 3, S 9

Jansen, N., Jansen, N.W.H., Kant, IJ., Nijhuis, F.J.N., Brandt, P.A. van den (2001). Work schedules as risk factors for need for recovery and fatigue: Results from the Maastricht Cohort Study after one year follow-up
Shiftwork International Newsletter 18, 1 52

Jansen, N., Jansen, N.W.H., Kant, IJ., Nijhuis, F.J.N., Brandt, P.A. van den (2001). Fatigue, need for recovery and the direction of shift schedule rotation
Shiftwork International Newsletter 18, 1 61

Jansen, N., Jansen, N.W.H., Kant, IJ., Nijhuis, F.J.N., Brandt, P.A. van den (2001). Work schedules as risk factors for need for recovery and fatigue
Occupational Health Psychology: Europe 2001 111-112

Titel **Postdoc project**
De postdoc's in Deelgebied II-a hebben naast een coördinerende rol ook een begeleidende rol bij de projecten in dit Deelgebied

Projectnummer 580-02.201 -2 *

Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde
Capaciteitsgroep Epidemiologie

Projectbegeleider(s) Dr.L.G.P.M. van Amelsvoort
Tel: 043 38 82 363 Fax: 043 38 84 128
Email: lgpm.vanamelsvoort@epid.unimaas.nl
mw. Dr.A.J.H.M. Beurskens (tot 01-09-2001)

Publicaties 2001

Amelsvoort, L.G.P.M. van, Janssen, N.W.H., Kant, IJ., Swaen, G.M.H. (2001). Fatigue, need for recovery and the direction of shift schedule rotation. Oral presentation "XVth

International Symposium on Night and Shiftwork, Sept 2001, Japan"
Shiftwork International Newsletters 2001, 18(1) 61

Amelsvoort, L.G.P.M. van, Schouten, E.G., Maan, A.C., Swenne, C.A., Kok, F.J. (2001).
Shift work related changes in frequency of premature complexes and heart rate variability.
Poster "XVth International Symposium on Night and Shiftwork, Sept 2001, Japan".
Shiftwork International Newsletters 2001, 18(1) 78

Amelsvoort, L.G.P.M. van, Schouten, E.G., Maan, A.C., Swenne, C.A., Kok, F.J. (2001).
Shift work related changes in frequency of premature complexes and heart rate variability
Occupational and Environmental Medicine 2001 58 678-681

Amelsvoort, L.G.P.M. van., Schouten, E.G., Maan, A.C., Swenne, C.A., Kok, F.J. (2001).
24-Hour heart rate variability in shift workers: impact of shift schedule
Journal of Occupational 2001 43 32-38

Bultmann, U., Kant, IJ., Amelsvoort, L.G.P.M. van., Brandt, P. van den, Kasl, S.V. (2001).
Differences in fatigue and Psychological Distress Across Occupations: Results From The
Maastricht Cohort Study of Fatigue at Work
occupational and Environmental Medicine 2001 43 976-983

Swaen, G.M.H., Teggeler, O., Amelsvoort, L.G.P.M. van (2001). False positive outcomes
and design characteristics in occupational cancer epidemiology studies
International Journal of Epidemiology 2001 30 948-954

Amelsvoort, L.G.P.M. van, Kant, IJ., Beurskens, A.J.H.M., Bultmann, U., Schroer, C.A.P.,
Swaen, G.M.H. (2001). Psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie; Maastrichts
cohortstudie brengt omvang en trends in beeld
Arbeidsomstandigheden 77 (05-01) 36-39

Titel	Risicofactoren in het ontstaan van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie	
Projectnummer	580-02.251	
Locatie	Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde Capaciteitsgroep Epidemiologie	
Projectleider(s)	Dr. Ing. IJ. Kant Tel: 043 38 82 378 Fax: 043 38 84 128 Email: ij.kant@epid.unimaas.nl	
Projectuitvoerder(s)	mw. Dr. U. Bültmann	Promotiedatum: 12 april 2002
	Tel: 043 38 82 391 Fax: 043 38 84 128 Email: u.bultmann@epid.unimaas.nl	
Projectduur	01-09-1997 tot 01-09-2001	

Publicaties 2001

Bultmann, U., Kant, IJ., Amelsvoort, L.G.P.M. van, Brandt, P.A. van den, Kasl, S.V. (2001).
Differences in fatigue and Psychological Distress across Occupations: Results from The
Maastricht Cohort Study of Fatigue at Work
Journal of Occupational and Environmental Medicine 43 976-983

Amelsvoort, L. van, Kant, J., Beurskens, S., Schroer, K., Bultmann, U., Swaen, G. (2001). Psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie: Maastrichtse cohortstudie brengt omvang en trends in beeld Arbeidsomstandigheden 77 36-39

Titel **Risicofactoren in het beloop van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.252
Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit der Gezondheidswetenschappen Vakgroep Beleid Economie en Organisatie van de Zorg (BEOZ)
Projectleider(s) Prof.dr. F.J.N. Nijhuis
Tel: 043 38 81 560 Fax: 043 36 70 960
Email: f.nijhuis@beoz.unimaas.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. N. Janssen
Tel: 043 38 81 732 Fax: 043 36 70 960
Email: n.janssen@beoz.unimaas.nl
Projectduur 01-01-1998 tot 20-05-2002

Publicaties 2001

Janssen, N., Nijhuis, F.J.N. (2001). Herstel van vermoeidheid bij werknemers: de invloed van positieve veranderingen in werkkenmerken
Gedrag en Organisatie 14 (5) 273-290

Titel **Determinanten van arbeidsongeschiktheid en verloop ten gevolge van landurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.253 **
Locatie Universiteit Maastricht, Capaciteitsgroep Medische Sociologie Onderzoeksinstituut Health
Projectleider(s) Dr. C.A.P. Schröer
Tel: 043 38 82 204 Fax: 043 36 71 048
Email: k.schroer@zw.unimaas.nl
Projectuitvoerder(s) vacature (mw. Drs. W.P.M. van den Heuvel tot 01-09-2000)
Dr. C.A.P. Schröer (zie boven)
mw. Dr. M. Jansen Email:
Projectduur 01-02-1998 tot 01-02-2002

Titel **Immunologische effecten van psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.254
Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde Capaciteitsgroep Epidemiologie
Projectleider(s) Dr. G.M.H. Swaen
Tel: 043 38 82 386 Fax: 043 38 84 128
Email: g.swaen@epid.unimaas.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. D.C.L. Mohren
Tel: 043 38 82 363 Fax: 043 38 84 128
Email: dcl.mohren@epid.unimaas.nl

Projectduur 01-05-1998 tot 01-05-2002

Publicaties 2001

Mohren, D.C.L., Swaen, G.M.H., Borm, P.J.A., Bast, A., Galama, J.M.D. (2001).
Psychological job demands as a risk factor for common cold in a Dutch working population
Journal of Psychosomatic Research. 50 21-27

Mohren, D.C.L., Swaen, G.M.H. (2001). Fatigue and the occurrence of common infections in
a Dutch working population: Results of the Maastricht Cohort Study on fatigue at work
International Journal of Occupational and Environmental Health. Supplement to Volume 7 3
p.12

Mohren, D.C.L., Swaen, G.M.H. (2001). Job insecurity as a risk factor for common
infections and health complaints in a Dutch working population, Abstract book 16th World
Congress on Psychosomatic Medicine in Goteborg Sweden 25

Titel **Effectiviteit van (reguliere) behandeling op het beloop en herstel
van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**

Projectnummer 580-02.255 Deel 1 **

Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde
Capaciteitsgroep Huisartsgeneeskunde en
Capaciteitsgroep Epidemiologie

Projectleider(s) Prof.dr. C.P. van Schayck
Tel: 043 38 82 152 Fax: 043 36 19 344
Email: onno.vanschayck@hag.unimaas.nl
mw. Dr. A.J.H.M. Beurskens (tot 1 september 2001)
Dr. G. Bleijenberg
Tel: 024 36 17 198 Fax: 024 36 13 425
Email: g.bleijenberg@mailbox .kun.nl

Projectuitvoerder(s) mw. Drs. H. Andrea
Tel: 043 38 84 185 Fax: 043 36 19 344
Email: helene.andrea@hag.unimaas.nl

Projectduur 01-09-1998 tot 01-01-2003

Publicaties 2001

Andrea, H., Beurskens, A.J.H.M., Metsemakers, J.F.M., Huibers, M.J.H., Schayck, C.P. van
(2001) Fatigue among general practice attenders: prevalence and characteristics.
Proceedings 16th World Congress of Family Doctors, 135

Andrea, H., Beurskens, A.J.H.M., Metsemakers, J.F.M., Amelsvoort, L.G.P.M. van,
Schayck, C.P. van (2001). Who does and who does not visit the general practitioner in
relation with work? The association with health problems and work-related psychosocial
factors. Fifteenth Symposium on Epidemiology in Occupational Health
International Journal of Occupational and Environmental Health 7 13-14

Titel Effectiviteit van een cognitief-gedragmatige interventie door de huisarts

Projectnummer 580-02.255 Deel 2 **

Locatie Universiteit Maastricht, Faculteit Geneeskunde, Capaciteitsgroep Huisartsgeneeskunde en Capaciteitsgroep Epidemiologie

Projectleider(s) Prof.dr. C.P. van Schayck
Tel: 043 38 82 152 Fax: 043 36 19 344
Email: onno.vanschayck@hag.unimaas.nl
mw. Dr. A.J.H.M. Beurskens (tot 1 september 2001)
Dr. G. Bleijenberg
Tel: 024 36 17 198 Fax: 024 36 13 425
Email: g.bleijenberg@cvkz.umcn.nl

Projectuitvoerder(s) Drs. M. J.H. Huibers
Tel: 043 38 82 299 Fax: 043 38 84 128
Email: marcus.huibers@hag.unimaas.nl

Projectduur 01-10-1998 tot 01-10-2002

Publicaties 2001 Zie ook 580-02-255 deel 1

Bijlage II
(vervolg)

Onderzoeksprojecten / Publicaties 2001 van Deelgebied II-b
Psychologische factoren van vermoeidheid als psychische klacht

Titel **Burnout-besmetting** (analyseniveau 2)
Projectnummer 580-02.202 *
Locatie Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen
Capaciteitsgroep Sociale en Organisationspsychologie
Projectleider(s) Dr. A.B. Bakker
Tel: 030 25 39 180 Fax: 030-25 37 584 Email: A.Bakker@fss.uu.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. A.B. Bakker (zie boven)
Projectduur 01-09-1996 tot 01-09-1998

Publicaties 2001

Bakker, A.B. Schaufeli, W.B., Sixma, H., Bosveld, W. (2001). Burnout contagion among general practitioners
Journal of Social and Clinical Psychology 20 (1) 247-268

Boer, E.B. de, Bakker, A.B., Syriot, S., Schaufeli, W.B. (2001). Unfairness at work as a predictor of absenteeism
Journal of Organizational Behavior 23 181-197

Demerouti, E., Bakker, A.B., Jonge, J. de, Janssen, P.P.M., Schaufeli, W.B. (2001). Burnout and engagement at work as a function of demands and control
Scandinavian Journal of Work, Environment & Health 27(4) 279-286

Demerouti, E., Bakker, A.B., Nachreiner, F., Schaufeli, W.B. (2001). The Job Demands-Resources model of burnout
Journal of Applied Psychology 86 499-512

Janssen, P.P.M., Bakker, A.B., Jong, A. de (2001). A test and refinement of the demand control-support model in the construction industry
International Journal of Stress Management 8 315-332

Blanc, P. Le, Bakker, A.B., Peeters, M.C.W., Heesch, N.C.A. van, Schaufeli, W.B. (2001). Burnout in oncology care providers: The role of individual differences
Anxiety, Stress, and Coping 14 243-263

Maassen, G.H., Bakker, A.B. (2001). Suppressor variables in pathmodels: Definitions and interpretations
Sociological Methods & Research 30 241-270

Schaufeli, W.B., Bakker, A.B., Hoogduin, C.A.L., Schaap, C., Kladler, A. (2001). On the clinical validity of the Maslach Burnout Inventory and the Burnout Measure
Psychology & Health 16 565-582

Zee, K.I. van der, Bakker, A.B., Bakker, P. (2001). Why are structured interviews so rarely used in personnel selection?
Journal of Applied Psychology 87 176-184

Zee, K.I. van der, Bakker, A.B., Buunk, B.P. (2001). Burnout and reactions to social comparison information, Anxiety, Stress, and Coping 14 391-410

Schaufeli, W.B., Bakker, A.B. (2001). Werk en welbevinden: Naar een positieve benadering in de Arbeids- en Gezondheidspsychologie Gedrag en Organisatie 14 229-253

Schaufeli, W.B., Taris, T., Blanc, P. Le, Peeters, M., Bakker, A.B., Jonge, J. de (2001). Maaktarbeid gezond? Op weg naar een positieve Arbeids- en Gezondheidspsychologie De Psycholoog 36 422-428

Bakker, A.B. (2001). Hoe werkomstandigheden van invloed zijn op burnout: Het WEB-model

C.A.L. Hoogduin, W.B. Schaufeli, C.P.D.R. Schaap, A.B. Bakker (Red.)
Behandelingsstrategieën bij burnout 21-39 Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum

Hoogduin, C.A.L., Schaufeli, W.B., Schaap, C.P.D.R., Bakker, A.B. (2001).
Behandelingsstrategieën bij burnout, p.106 Houten/Diemen: Bohn Stafleu van Loghum

Dierendonck, D. van, Schabraq, M.J., Bakker, A.B. (2001). Preventie en tegengaan van burnout in organisaties

C.A.L. Hoogduin, W.B. Schaufeli, C.P.D.R. Schaap & A.B. Bakker (Red.),
Behandelingsstrategieën bij burnout 82-95 Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum

Bakker, A.B. (2001). Als het vuur is uitgedoofd: Wat we kunnen doen aan burnout
Tijdschrift voor Loopbaanadviseurs en -begeleiders 4 2-6

Titel	Burnout en sociale vergelijking	(analyseniveau 2)
Projectnummer	580-02.203	
Locatie	Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit PPSW Vakgroep Sociale en Organisationspsychologie	
Projectleider(s)	Prof.dr. A.P. Buunk Tel: 050 36 36 380 Fax: 050 36 36 304 Email: a.p.buunk@ppsw.rug.nl Dr. N. W. Van Yperen Tel: 050-36 36 332 Fax: 050 363 45 81 Email: n.van.yperen@ppsw.rug.nl	
Projectuitvoerder(s)	mw. Dr. V. Brenninkmeijer Tel: 023 5549908 Fax: 023 5549302 Email: v.brenninkmeijer@arbeid.tno.nl	Promotiedatum: 23 mei 2002
Projectduur	01-09-1997 tot 01-03-2002	

Publicaties 2001

Brenninkmeijer, V., Yperen, N.W. van, Buunk, B.P. (2001). Burnout, sociale vergelijkingsovertuiging en de affectieve gevolgen van sociale vergelijkingsovertuiging
H. Aarts, W. Elving, M. Hagendoorn en J.F. Ybema (Eds), Toegepaste Sociale Psychologie. Delft: Eburon 85-100

Brenninkmeijer, V., Yperen, N.W. van, Buunk, B.P. (2001). Burnout and depression are not identical twins: Is decline of superiority a distinguishing feature? *Personality and Individual Differences*, 30 873-880

Brenninkmeijer, V., Yperen, N.W. van, Buunk, B.P. (2001). I am not a better teacher, but others are doing worse: Burnout and perceptions of superiority among teachers, *Social Psychology of Education* 4 259-274

Buunk, B.P., Brenninkmeijer, V. (2001). When individuals dislike exposure to an actively coping role model: Effects of social comparison targets upon mood change as related to depression and social comparison orientation
European Journal of Social Psychology 31 537-548

Titel **De rol van persoonlijkheid en temperament in de relatie tussen werkstress en psychische vermoeidheid** (analyseniveau 1)
Projectnummer 580-02.204
Locatie Katholieke Universiteit Brabant, Faculteit Sociale Wetenschappen Vakgroep Psychologie
Projectleider(s) Prof.dr. G.L. van Heck
Tel: 013 46 62 522 Fax: 013 46 62 370 Email: g.l.vanheck@uvt.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Dr. J. de Vries
Tel: 013 46 62 705 Fax: 013 46 62 370 Email: j.devries@uvt.nl
mw. Dr. H.J. Michielsen Promotie 13 september 2002
Tel: 013 46 62 299 Fax: 013 46 62 370
Email: h.j.michielsen@uvt.nl
Projectduur 01-05-1997 tot 01-05-2002

Titel **Psychische vermoeidheid, ingrijpende gebeurtenissen op het werk en controleverlies** (analyseniveau 3)
Projectnummer 580-02.205
Locatie Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale wetenschappen Capaciteitsgroep Klinische Psychologie
Projectleider(s) Prof.dr. R.J. Kleber
Tel: 030 25 31 785 Fax: 030 25 34 718 Email: r.kleber@fss.uu.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. E. van der Ploeg
Tel: 030 25 37 753 Fax: 030 25 34 718
Email: e.vanderploeg@fss.uu.nl
Projectduur 16-04-1998 tot 16-03-2003

Publicaties 2001

Ploeg, E. van der, Kleber, R.J. (2001). Ingrijpende gebeurtenissen op het werk en chronische stressoren: Een studie bij ambulancepersoneel
Gedrag & Organisatie 14 142-151

Ploeg, E. van der, Dorresteyn, S., Velden, P. van der, Kleber, R.J. (2001). Blijvende herinneringen aan de dag van de vuurwerkcramp op 13 mei 2000 in Enschede. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ploeg, E. van der, Kleber, R.J. (2001). The outcome of early interventions after work-related trauma. Paper presented at the European Conference on Traumatic Stress, Edinburgh, Scotland

Titel **Effecten van autonome teamarbeid op psychische vermoeidheid**
Projectnummer 580-02.206
Locatie Technische Universiteit Eindhoven, Faculteit Technologie Management, Capaciteitsgroep Technologie en Arbeid
Katholieke Universiteit Nijmegen, Faculteit Sociale wetenschappen
Vakgroep Arbeid- en Organisationspsychologie
Projectleider(s) mw. Prof. dr. C.G. Rutte (TUE)
Tel: 040 24 73 580 Fax: 040 24 37 161 Email: c.g.rutte@tm.tue.nl
Prof.dr. M.A.J. Kompier (KUN)
Tel: 024 361 26 39 Fax: 024 361 59 37
Email: kompier@psych.kun.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. H. van Mierlo
Tel: 040 247 24 41 Fax: 040 24 37 161
Email: h.v.mierlo@tm.tue.nl
Projectduur 01-02-1999 tot 01-02-2003

Publicaties 2001

Mierlo, H. van, Rutte, C.G., Seinen, B., Kompier, M.A.J. (2001). Autonomous teamwork and psychological well-being
European Journal of Work and Organizational Psychology 10(3)

(Externe rapporten)

Van Mierlo, H., en Rutte, C.G. (2001). Zelfsturende teams en welbevinden bij Thuiszorg Kempenstreek. Onderzoeksrapportage van resultaten eerste meting.

Van Mierlo, H., en Rutte, C.G. (2001). Zelfsturende teams en welbevinden bij Zorggroep Valent – locatie Bernardus. Onderzoeksrapportage van resultaten eerste meting.

Van Mierlo, H., en Rutte, C.G. (2001). Zelfsturende teams en welbevinden bij Amsterdam Thuiszorg Regio Noord. Onderzoeksrapportage van resultaten eerste meting.

Van Mierlo, H., en Rutte, C.G. (2001). Zelfsturende teams en welbevinden bij Stichting De Wever – locatie De Hazelaar. Onderzoeksrapportage van resultaten eerste meting.

Titel **Het effect van onbillijkheid in werkrelaties op Burnout**
Projectnummer 580-02.207 *
Locatie Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen
Capaciteitsgroep Sociale en Organisationspsychologie
Projectleider(s) Dr. T.W. Taris (tot 1-10-2000)
Tel: 024-3612639/58 Fax: 024-3615937 Email: t.taris@psych.kun.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. T.W. Taris (zie boven)
Projectduur 01-10-1998 tot 31-10-2000

Publicaties 2001

Taris, T.W., Peeters, M.C.W., Blanc, P.M. Le, Schaufeli, W.B., Schreurs, P.J.G. (2001). Reciprocity, stress and burnout among teacher
Journal of Occupational Health Psychology 6 303-323

Horn, J.E. van, Schaufeli, W.B., Taris, T.W. (2001). Lack of reciprocity among Dutch teachers: Validation of reciprocity indices and their relation to stress and well-being
Work&Stress 15 191-213

Houtman, I.L.D., Taris, T.W., Schaufeli, W.B. (2001). Risicogroepen en risicofactoren bij vermoeidheid onder werkenden
Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 9 (6) 163-170

Schaufeli, W., Taris, T., Blanc, P. Le, Peeters, M., Bakker, A., Jonge, J. de (2001). Maakt arbeid gezond? Op zoek naar de bevlogen werknemer
De Psycholoog 36 422-428

Taris, T.W., Houtman, I.L.D., Schaufeli, W.B. (2001). Risicogroepen en risicofactoren voor burnout, Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 9 (5) 123-129

Schreurs, P.J.G., Taris, T.W., Baldal, M. (2001). Werkdruk, werkstress, psychische vermoeidheid en burnout, P.J.M. Iping en A.W. Zwaard (Ed.), Jaarboek arbo en Binnenmilieu 2001: Risico's inventariseren, evalueren en beheersen. Alphen a/d Rijn: Samsom 463-480

Schreurs, P.J.G., Taris, T.W., Baldal, M. (2001). Gezondheidsmanagement, J.A.M. Winnubst, F. Schuur en J. Dam (red.), Praktijkboek gezond werken: Integrale oplossingen voor somatische, psychische en psychosociale klachten in de organisatie. Utrecht:Elsevier IV 2.2-1 /2.2-17

Titel	Two Models at work: Towards an integration of the Demand-Control Model and the Effort-Reward Imbalance Model in human service work in prediction of burnout and motivation outcomes
Projectnummer	580-02.209
Locatie	Universiteit Utrecht, Vakgroep Sociale en Organisationspsychologie
Projectleider(s)	Dr. J. de Jonge Tel: 030 25 33 494 Fax: 030 25 37 584 Email: j.dejonge@fss.uu.nl
Projectuitvoerder(s)	mw. Drs. N. Van Vegchel Tel: 030 25 34 196 Email: n.vanvegchel@fss.uu.nl
Projectduur	1-11-2000 tot 1-11-2004

Publicaties 2001

Vegchel, N. van, Jonge, J. de, Meijer, T., Hamers, J.P.H. (2001). Different effort constructs and effort-reward imbalance: Effects on employee well-being in ancillary health care workers
Journal of Advanced Nursing 33 1-9

Jonge, J. de, Hamers, J.P.H., Peeters, M.C.W., Linden, S. van der, Vegchel, N. (2001).

Sekse-specifieke verschillen in de relatie tussen werk-thuis interferentie, werkkenmerken en psychische gezondheid. *Verpleegkunde: Nederlands-Vlaams wetenschappelijk tijdschrift voor verpleegkundigen*, 16 145-155

Jonge, J. de, Vegchel, N. van, Hamers, J.P.H. (2001). Onderzoek werk en werkbeleving, Ouderenzorg GOZL Brunssum: Rapportage eerste meting. Utrecht: Universiteit Utrecht

Vegchel, N. van, Jonge, J. de, Meijer, T., Hamers, J. (2001). Effort-reward imbalance in nursing homes. Paper presented at the 10th EAWOP Congress, Prague, Czech Republic

Vegchel, N. van, Soderfeldt, M., Jonge, J. de, Schaufeli, W., Hamers, J., Dormann, C. (2001). Job stress and well-being in human service work: A longitudinal study. Paper presented at the VIIth ENOP Conference, Stockholm, Sweden

Demerouti, E., Bakker, A.B., Jonge, J. de, Janssen, P.P.M., Schaufeli, W.B. (2001). Burnout and engagement at work as a function of demands and control
Scandinavian Journal of Work, Environment & Health 27(4) 279-286

Jonge, J. de, Dormann, C., Janssen, P.P.M., Dollard, M.F., Landeweerd, J.A., Nijhuis, F.J.N. (2001). Testing reciprocal relationships between job characteristics and psychological well-being: A cross-lagged structural equation model
Journal of Occupational and Organizational Psychology 74 29-46

Vegchel, N. van, Jonge, J. de, Meijer, T., Hamers, J.P.H. (2001). Different effort constructs and effort-reward imbalance: Effects on employee well-being in ancillary health care workers
Journal of Advanced Nursing 33(6) p. 1-9

Vegchel, N. van, Soderfeldt, M., Jonge, J. de, Schaufeli, W., Hamers, J., & Dormann, C. (2001). Job stress and well-being in human service work: A longitudinal study. Paper presented at the VIIth ENOP Conference, Stockholm, Sweden

Overige publicaties 2001 thuishorend binnen Deelgebied II-b

Dierendonck, D. van, Schaufeli, W.B., Buunk, B.P. (2001). Burnout and inequity among human service professionals: A longitudinal study
Journal of Occupational Health Psychology 6 43-52

Salanova, M., Schaufeli, W.B., Llorens, S., Piero, J.M., Grau, R. (2001). Desde el `burnout al engamement`: una nueva perspectiva
Revista de Psicologia del Trabajo y de las Organizaciones 16 117-134

Maslach, C., Schaufeli, W.B., Leiter, M.P. (2001). Job burnout
Annual Review of Psychology 52 397-422

Dierendonck, D. van, Schaufeli, W.B., Buunk, B.P. (2001). Towards a process model of burnout. Results from a secondary analysis
European Journal of Work and Organizational Psychology 10 41-52

Bakker, A.B., Schaufeli, W.B., Sixma, H., Bosveld, W. (2001). Burnout contagion among general practitioners
Journal of Social and Clinical Psychology 20 82-98

- Demerouti, E., Bakker, A.B., Nachreiner, F., Schaufeli, W.B. (2001). The Job Demands-Resources model of burnout
Journal of Applied Psychology 86 499-512
- Schaufeli, W.B., Kompier, M.A.J. (2001). Managing job stress in the Netherlands
International Journal of Stress Management 8 15-34
- Schaufeli, W.B., Bakker, A., Schaap, C., Kladler, A., Hoogduin, C.A.L. (2001). On the clinical validity of the Maslach Burnout Inventory and the Burnout Measure
Psychology & Health 16 565-582
- Taris, T.W., Peeters, M.C.W., Blanc, P.M. Le, Schreurs, P.J.G., Schaufeli, W.B. (2001). From inequity to burnout: The role of job stress
Journal of Occupational Health Psychology 6 303-323
- Demerouti, E., Bakker, A.B., Janssen, P.P.M., Schaufeli, W.B. (2001). Burnout and engagement at work as a function of demands and control
Scandinavian Journal of Work, Environment & Health 27 279-286
- Horn, J.E. van, Schaufeli, W.B., Taris, T.W. (2001). Lack of reciprocity among Dutch teachers: Validation of reciprocity indices and their relation to stress and well-being
Work & Stress 15 191-213
- Rodriguez, I., Bravo, M.J., Peiro, J.M., Schaufeli, W.B. (2001). The demand-control support model and locus control: a longitudinal study
Work & Stress 15 97-114
- Blanc, P. Le, Jonge, D. de, Rijk, A. de, Schaufeli, W.B. (2001). Well-being of intensive care nurses (WEBIC): A job analytic approach
Journal of Advanced Nursing 36 460-470
- Salanova, M., Grau, R., Llorens, S., Schaufeli, W.B. (2001). Exposición a las tecnologías de la información, burnout y engagement: el rol modulador de la autoeficacia profesional
Psicología Social Aplicada 11 69-89
- Hoogduin, C.A.L., Schaufeli, W.B., Schaap, C.P.D.R., Bakker, A.B. (2001). Behandelingsstrategieën bij burnout, 106 p. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Schaufeli, W.B. (2001). De stormachtige geschiedenis van een krachtige metafoor
Hoogduin, C.A.L., Schaufeli, W.B., Schaap, C.P.D.R., & Bakker, A.B. (red.) Behandelingsstrategieën bij burnout. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum 1-20
- Schaufeli, W.B., Dierendonck, D. van (2001). Utrechtse Burnout Schaal (UBOS)
De psycholoog 36 p. 9-11
- Schaufeli, W.B., Bakker, A.B. (2001). Werk en welbevinden: Naar een positieve benadering in de Arbeids- en Gezondheidspsychologie
Gedrag en Organisatie 14 229-253

Houtman, I.L.D., Taris, T.W., Schaufeli, W.B. (2001). Risicogroepen en risicofactoren bij vermoeidheid onder werkenden burnout, Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 9 163-170

Taris, T.W., Houtman, I.L.D., Schaufeli, W.B. (2001). Risicogroepen en risicofactoren van burnout Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 9 123-321

Schaufeli, W.B., Taris, T., Blanc, P. Le, Peeters, M., Bakker, A., Jonge, J. de (2001). Maakt arbeid gezond? Op zoek naar de bevlogen werknemer
De Psycholoog 36 422-428

Jonge, J. de, Vlerick, P., Bussing, A., Schaufeli, W.B. (2001). Organizational psychology and health care at the start of the new millenium Munchen: Hampp Verlag

Schaufeli, W.B., Kompier, M.A.J. (2001). Berufluchen Stress managen: Wie moderne Gesetze in den Niederlanden Arbeitsgesundheit verbessern. Sichere Arbeit, 6 p. 1-3

Bijlage III

Projecten / Publicaties 2001 Deelgebied III

Diagnostiek, behandeling en begeleiding gericht op het behoud of herstel van arbeidsvermogen in relatie met psychische vermoeidheid

Bijlage III Onderzoeksprojecten / Publicaties 2001 van Deelgebied III
Diagnostiek, behandeling en begeleiding gericht op het behoud
of herstel van arbeidsvermogen in relatie met psychische vermoeidheid

Titel **Diagnostiek en sociaal medische begeleiding van werknemers met langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.301 *
Locatie Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Gezondheidskunde, Coronel Instituut Academisch Medisch Centrum (AMC)
Projectleider(s) Dr. R.W.B. Blonk tot 1-8-99
Projectuitvoerder(s) Dr. R.W.B. Blonk (zie boven)
Projectduur 01-09-1996 tot 01-01-2000

Titel **Evaluatie van sociaal-medische begeleidingsprogramma's van werknemers met langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.302 **
Locatie Universiteit van Amsterdam, Academisch Medisch Centrum (AMC) Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg (SKB)
Projectleider(s) Drs. J.J.L. van der Klink
Tel: 020 56 65 323 Fax: 020 69 77 161
email: jvanderklink@wish.nl
Projectuitvoerder(s) Drs. J.J.L. van der Klink (zie boven)
Projectduur 01-09-1997 tot 10-11-2002

Titel **De ontwikkeling en evaluatie van onderwijs in interventievaardigheden voor bedrijfsartsen**
Projectnummer 580-02.303 **
Locatie Universiteit van Amsterdam, CORVU
Projectleider(s) Dr. J.H.A.M. Verbeek
Tel: 020 56 65 333 Fax: 020 69 77 161
Email: j.h.verbeek@amc.uva.nl
Drs. P.B.A. Smits, bedrijfsarts /opleider
Tel: 020 56 64 949 Fax: 020 69 75 359 Email:p.b.smits@amc.uva.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. J.H.A.M. Verbeek (zie boven)
Drs. P.B.A. Smits (zie boven)
mw. Drs. C.D. de Buisonjé (tot 1 februari 2001)
Projectduur 01-09-1998 tot 01-07-2002

Titel **De relatie tussen de kwaliteit van de begeleiding door de bedrijfsarts en de reïntegratie bij psychische klachten: een prognostisch cohort onderzoek.**

Projectnummer 580-02.304 **

Locatie Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Gezondheidkunde, Coronel Instituut Academisch Medisch Centrum (AMC)

Projectleider(s) Dr. J.H.A.M. Verbeek
Tel: 020 56 65 333 Fax: 020 69 77 161
Email: j.h.verbeek@amc.uva.nl

Projectuitvoerder(s) mw. Drs. K. Nieuwenhuijsen
Tel: 020 56 65 320 Fax: 020 69 77 161
Email: k.nieuwenhuijsen@amc.uva.nl

Projectduur 15-06-1999 tot 15-06-2003

Titel **Postdoc project Deelgebied III en Deelgebied IV**

Projectnummer 580-02.305 *

Locatie Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Gezondheidkunde, Coronel Instituut Academisch Medisch Centrum (AMC)

Projectleider(s) mw. Dr. J.A. Haafkens
Tel: 020 56 65 319 Fax: 020 69 77 161
Email: j.a.haafkens@amc.uva.nl

Projectuitvoerder(s) mw. Dr. J.A. Haafkens (zie boven)

Projectduur 01-05-2000 tot 01-05-2004

Publicaties 2001

Moerman C.J., Haafkens J.A., Schuring M., van Dijk F.J.H. (2001). Chronisch zieken en werk: literatuurstudie: Coronel Instituut AMC: Afdelingspublicatie 01-15.

Titel **Signaleringsysteem Psychische Vermoeidheid en Psychosociale Arbeidsbelasting**

Projectnummer 580-02.800

Locatie Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg (SKB)

Projectleider(s) Drs. R.J. Fortuin
Tel: 020 69 04 046 Fax: 020 69 51 281 Email: r.fortuin@skb.nl

Projectuitvoerder(s) Dr. M. van Veldhoven
Tel: 020 69 04 046 Fax: 020 69 51 281
Email: van.veldhoven.consultancy@wxs.nl
Dr. J.P.J. Broersen
Tel: 020 69 04 046 Fax: 020 69 51 281
Email: s.broersen@skb.nl

Projectduur 01-01-1998 tot 01-01-2001

Publicaties 2001

Broersen, J.P.J., Hubert, A., Veldhoven, M. van (2001). Risk sectors for undesired behaviour and mobbing, European Journal of Work and Organizational Psychology 10, 4 415-424

Broersen, J.P.J., Veldhoven, M. van (2001). Te moe voor het paradijs. Werkstress: tussen weten en doen. Leuven:Acco

Bijlage IV

Projecten / Publicaties 2001 Deelgebied IV

Psychische vermoeidheid, Chronisch Ziekten en Arbeid

Weijman I. (2001). Presentatie gehouden tijdens de NWO Werkconferentie PRIORITEIT-programma 'Psychische Vermoeidheid in de Arbeidssituatie' (PVA), Soesterberg, 2001.

Titel **Korte en lange termijn effecten bij patient-gebonden stressmanagement training**
Projectnummer 580-02.403 **
Locatie Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Klinische Psychologie
Faculteit Psychologie
Projectleider(s) Prof.dr. P.M.G. Emmelkamp
Tel: 020 52 56 718 Fax: 020 63 91 369
Email: emmelkamp@psy.uva.nl
Projectuitvoerder(s) mw. Drs. W. De Vente
Tel: 020 525 68 18 Fax : Email: devente@psy.uva.nl
Dr. J.H. Kamphuis
Tel: 020 52 56 785 Fax: 020 63 91 369
Email: kp-kamphuis@macmail.psy.uva.nl
Projectduur 01-10-1999 tot 01-10-2003

Titel **Samenwerking tussen huisarts en bedrijfsarts bij psychische vermoeidheid in arbeidssituaties: 1e fase**
Projectnummer 580-02.404 **
Locatie TNO-Arbeid
Projectleider(s) Dr. P.C. Buijs
Tel: 023 55 49 488 Fax: 023 55 49 304
Email: p.buijs@arbeid.tno.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. P.C. Buijs (zie boven)
Drs. J. Anema
Tel: 023 5549599 Fax: 023 5549304 Email: h.anema@arbeid.tno.nl
Projectduur 1-10-1999 tot 31-12-2002

Publicaties 2001

Buijs, P.C., Anema, J.R. (2001). A protocol for dutch gps on how to handle work related psychological problems: a pilot

Titel **Het belang van regelmogelijkheden in het werk voor mensen met reumatoïde arthritis**
Projectnummer 580-02.405 **
Locatie Jan van Breemen Instituut,
Projectleider(s) Prof.dr. B.A.C. Dijkmans
Tel: 020 58 96 589 Fax: 020 48 96 704
Email: secr.reumatologie@azvu.nl
mw. Prof.dr. M.H.W. Frings-Dresen
Tel: 020 56 65 385 Fax: 020 69 77 161: Email: m.frings@amc.uva.nl
Drs. Th.F. Nijssen
Tel: 020 58 96 280 Fax: 020 48 96 704
Email: t.nijssen@janvanbreemen.nl

Projectuitvoerder(s) Drs. Th.F. Nijssen (zie boven)
mw. M. Kammeijer-Rippen, (tot 01-03-2002)
Projectduur 01-01-2001 tot 31-12 2003

Voorts kunnen de volgende onderzoeksprojecten, die in samenwerking met het deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij Chronisch Zieken (AGP) worden uitgevoerd, inhoudelijk onder Deelgebied IV worden gerekend:

Titel **Effectiviteit van (reguliere) behandeling op het beloop en herstel van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.255 (zie Deelgebied II-a)

Titel **Determinanten van arbeidsongeschiktheid en verloop ten gevolge van langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.253 (zie Deelgebied II-a)

Titel **Evaluatie van sociaal-medische begeleidingsprogramma's van werknemers met langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.302 (zie Deelgebied III)

Titel **De ontwikkeling en evaluatie van onderwijs in interventievaardigheden voor bedrijfsartsen**
Projectnummer 580-02.303 (zie Deelgebied III)

Titel **Effectiviteit van een directief georiënteerde sociaal medische begeleiding van werknemers met langdurige psychische vermoeidheid in de arbeidssituatie**
Projectnummer 580-02.304 (zie Deelgebied III)

Titel **Postdoc coördinatie Deelgebied III en Deelgebied IV**
Projectnummer 580-02.305 (zie Deelgebied III en Deelgebied IV)

Bijlage V

Overige projecten / Publicaties 2001

Bijlage V Overige Onderzoeksprojecten / Publicaties 2001

Projecten ter uitvoering van Secundaire Analyses op gegevensbestanden

Titel Secundaire analyses
Projectnummer 580-02.501
Locatie Stichting Kwaliteitsbevordering Bedrijfsgezondheidszorg (SKB)
Projectleider(s) Dr. J.P.J. Broersen
Tel: 020 69 04 046 Fax: 020 69 51 281
Email: s.broersen@skb.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. J.P.J. Broersen (zie boven)
Publicaties Project heeft mede geleid tot de publicatie over Secundaire Analyses
"Psychische Vermoeidheid en werk:Cijfers, trends en analyses"(2000)

Titel Secundaire analyses
Projectnummer 580-02.502
Locatie Rijksuniversiteit Leiden, Faculteit Sociale wetenschappen
Vakgroep Sociale- en Organisationspsychologie
Projectleider(s) Dr. P. de Heus
Tel: 071 52 73 716 Fax: 071 52 73 619
Email: deheus1@rulfsw.leidenuniv.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. P. de Heus (zie boven)
Publicaties Project heeft mede geleid tot de publicatie over Secundaire Analyses
"Psychische Vermoeidheid en werk:Cijfers, trends en analyses"(2000)

Titel Secundaire analyses
Projectnummer 580-02.503
Locatie TNO-Arbeid,
Projectleider(s) mw. Dr. I.L.D. Houtman
Tel: 023 55 4 9 924 Fax: 023 55 49 304
Email: i.houtman@arbeid.tno.nl
Projectuitvoerder(s) mw.Dr. I.L.D. Houtman (zie boven)
Dr. J.P.J. Broersen
Tel: 020 69 04 046 Fax: 020 69 51 281
Email: s.broersen@skb.nl
Publicaties Project heeft mede geleid tot de publicatie over Secundaire Analyses
"Psychische Vermoeidheid en werk:Cijfers, trends en analyses"(2000)

Titel Secundaire analyses
Projectnummer 580-02.505
Locatie Universiteit Utrecht, Vakgroep Sociale en Organisationspsychologie
Faculteit Sociale Wetenschappen
Projectleider(s) Prof.dr. W.B. Schaufeli
Tel: 030 25 39 093 Fax: 030 25 37 584
Email: w.schaufeli@fss.uu.nl
Projectuitvoerder(s) Dr.T.W. Taris
Publicaties Project heeft mede geleid tot de publicatie over Secundaire Analyses
"Psychische Vermoeidheid en werk:Cijfers, trends en analyses"(2000)

Projecten in samenwerking met de Bonden

Titel **Preventie van werkdruk en psychische vermoeidheid door vakbonden, een onderzoek in de dienstensector**
Projectnummer 580-02.901
Locatie FNV Bondgenoten, Dienst B.O.S.
Projectleider(s) Dr. J.M. Warning Promotiedatum: 17 februari 2000
Tel: 030 27 38 926 Fax: 030 27 38 690 Email: janwarn@bg.fnv.nl
Projectuitvoerder(s) Dr. J.M. Warning (zie boven)
Projectduur 01-03-1997 tot 01-03-2000

Titel **Determinanten en effecten van werkdruk in de bouwsector (strukton)**
Projectnummer 580-02.100C ***
Locatie Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit PPSW
Vakgroep Experimentele. en Arbeidspsychologie
Projectleider(s) Prof.dr. T.F. Meijman
Tel: 050 36 36 472 Fax: 050 36 36 304
Email: t.f.meijman@ppsw.rug.nl
Projectuitvoerder(s) vacature (mw. Drs. J. Brouwer tot 01-09-2000)
Dr. J. Schellekens Tel: 050 36 36 406
Email: j.m.h.schellekens@ppsw.rug.nl
Projectduur 01-11-1997 tot 01-09-2000
Project in verband met het vertrek van de onderzoekster stopgezet.

* = onderzoeksprojecten die worden uitgevoerd door postdoc's

** = PVA onderzoeksprojecten die worden uitgevoerd in samenwerking met het deelprogramma Arbeidsgebonden Problematiek bij chronisch Zieken (AGP)

*** = onderzoeksprojecten die inhoudelijk samenhangen met het PVA-programma, doch geen subsidie ontvangen uit het PVA-programma

Bijlage VI

Adreslijst leden Dwarsverbandcommissie PVA

Bijlage VI Adreslijst van de leden van de Dwarsverbandcommissie PVA

Prof.dr. T.F. Meijman (voorzitter)

*Projectleider voor deelgebied I:
Acute psychische vermoeidheid*
Rijksuniversiteit Groningen
Experimentele- & Arbeidspsychologie
Grote Kruisstraat 2/1
9712 TS GRONINGEN
tel: 050 36 36 472
fax: 050 36 36 304
e-mail: t.f.meijman@ppsw.rug.nl

Dr. G.M.H. Swaen

*Projectleider voor deelgebied II-a:
Langdurige psychische vermoeidheid:
epidemiologisch onderzoek*
Universiteit Maastricht
Faculteit Geneeskunde
Capaciteitsgroep Epidemiologie
Postbus 616
6200 MD MAASTRICHT
tel: 043 38 82 386
fax 043 38 84 128
email g.swaen@epid.unimaas.nl

Prof.dr. W.B. Schaufeli

*Projectleider voor deelgebied II-b:
Langdurige psychische vermoeidheid: psychische processen*
Universiteit Utrecht
Onderzoeksschool Psychology -& Health
Heidelberglaan 1
3584 CS UTRECHT
tel: 030 25 39 093
fax: 030 25 37 584
e-mail: w.schaufeli@fss.uu.nl

Prof.dr. F.J.H. van Dijk

*Projectleider voor deelgebied III:
Diagnostiek, behandeling en begeleiding en reïntegratie*
*Projectleider voor deelgebied IV:
Psychische vermoeidheid, chronisch zieken en arbeid*
Coronel Instituut
AMC/UvA
Meibergdreef 15
1105 AZ AMSTERDAM
tel: 020 56 65 325
fax: 020 69 77 161
e-mail: f.j.vandijk@amc.uva.nl

Prof.dr. Ch. J. de Wolff

*Namens het Gebied
Maatschappij- en Gedragwetenschappen*
Gomarius Messtraat 19
6603 CS WIJCHEN
tel: 024 64 17 621
fax: 024 35 10 250
email: c.j.dewolff@wxs.nl

Prof.dr. R.J. van den Bosch

*Namens het Gebied
Medische Wetenschappen*
Rijksuniversiteit Groningen
Vakgroep Psychiatrie
Postbus 30001
9700 RB GRONINGEN
tel: 050 36 12 065
email: r.j.van.den.bosch@med.rug.nl

mw. Drs. D.C.J. Borsboom

secretaris van het PVA programma
NWO, Gebied MaG
Maatschappij- en Gedragwetenschappen
Postbus 93461
2509 AL DEN HAAG
tel: 070 34 40 906
fax: 070 38 32 841
e-mail: borsboom@nwo.nl

mw. J.J. Neijenhuis

2^e secretaris van het PVA -programma
ZON MW
Postbus 93245
2509 AE DEN HAAG
tel: 070 34 95 157
fax: 070 34 95 100
e-mail: neijenhuis@zonmw.nl

mw. Drs. Ch. A. Bos

Voorlichtster bij het PVA-programma
NWO, Gebied MaG
Maatschappij- en Gedragwetenschappen
Postbus 93461
2509 AL DEN HAAG
tel: 070 34 40 938
fax: 070 38 32 841
email: bosc@nwo.nl